

Egy jeruzsálemi festő Amerikában

Az UNESCO stipendiumával egy esztendő telt el az izraeli festőművész, a Becélél-főiskola tanára, a magyarországi származású, kitünő izraeli festőművész Amerikában.

Ez a megtiszteltetés tizenhét ország kiváló festőművészeit érte. Mindenekelőtt azoknak az államoknak a művészeit hívták meg, akiknek népe több ezer éves történelmi múlttal rendelkezik, és egykor önálló nemzeti kultúrájuk is volt, de az idők viharai alaposan, gyakran a felismerhetetlenségig megtépázták őket. Ezekhez sorolják Ázsia legtöbb országát. A Földközi-tenger népei közül Izraelt és Görögországot.

Irta: Gervai Sándor

tanulni és tanítani akar. Mind a kettőt becsületesen, jó szándékkal.

Az amerikai művészekkel való barátsága lehetővé tette, hogy megvalósuljon régi, elérhetetlennek bizonyult álma: megismerkedni — Gréta Garboval és Betty Davies-sel.

STERN JOSZI visszajött Amerikából, a tejjel-mézrel folyó gálutból

A feladat az volt, hogy választ keressenek és találjanak arra a kérdésre: hogyan lehet egy ősi, de új életre kelt nép gyermekeit modern művészetre tanítani?

Az arabokat ez a kérdés nem érdekli, ezért nem is küldtek képviselőt. Illetve: nem hívták meg őket.

Izrael államát Joszi Stern képviselte. Egy esztendő keresgélés után Izraeltől tizenhét állam legjelesebb művészeinek.

Az élményt jelentő találkozások, beszélgetések, viták sorozata volt részemre ez az év. Ott volt a németek képviselője. Minden alkalmat megragadtam, hogy velem legyen. Udvarias, kedves, nagyon művelt, nagyon előzékeny fiatal művész volt. A bemutatkozást születési évköze kihangsúlyozásával kezdte. Ő „nem volt ott”. Tapintatosan bár, de úgy tanultam meg, hogy a németek is megérthették a németek nyelven, mint valami kísérleti nyulat. Nagyon érdeklődött az izraeli élet iránt. Hosszan nézte képeimet. Kereste a magyarázatot arra, hogy miért ölelt meg Hitlerék hatmillió zsidót? Gondolta: talán valami érvelt, okot, magyarázatot talál nem. „Mindenki ilyen, mint maga?” — kérdezte csalódottan. „Még ilyenbe!” — fogkoztam a kétségbeeséssel.

„Akkor miért voltak a gázkamrák, haláltáborok, propaganda?” — érdeklődött olyan szemrehányással, mint ha Mengelét én neveztém volna ki Auschwitz igazgatófőnökének. „Ezt kérdezem én is!” — értettem vele egyet. „Most már valóban nem értem az egészet!” — vallotta be szomorúan. „Egy évben keresztül egyetlen tévűgyben, milyen szememben kell nevelnünk a művészet szeretetére népeinket. Ugyanazt tanultuk, éreztük, gondoltuk. Azonos munkatervvel tér vissza maga is, én is, a hazájába. Hol itt az alapja a nagy német katekizmusnak: „Die Juden sind unsere Unglück”. Maga? A honfitársai? En személyesen még nem is látam zsidót. És maga is izraeli! Figyeltem magat. Nem úgy viselkedett, mint egy zsidó. Csak, mint egy festő. Védkezniem kellett. „De hiszen én valóban festő vagyok!”

Stern Joszi a „Másik Amerika” életét élte. A művészek, írók, papok, műpártolók, pedagógusok Amerikájának az életét.

Erről a mi közönségünk elég keveset tud. Pedig az utóbbi években Amerikában hatalmas változás történt ezen a téren. Mi sem jellemzőbb erre, mint a szép Jacqueline Kennedy a rádióban és a televízióban arról tart előadásokat, hogy minden amerikai polgár igyekezzen nagy magánkönyvtárat vásárolni, festményekkel díszíteni a lakását, igyekezzék szobrokat vásárolni. Az adóba beszámítják, ha valaki művészeket pártfogol, művészi alkotások létrejöttét segíti.

Az ifjúság tízezrével fordul művészeti tárgyak felé. A televízió még nem hozta el a minden embert értesítő Amerika amelyik vendégül látott minket.

Az ifjúság tízezrével fordul művészeti tárgyak felé. A televízió még nem hozta el a minden embert értesítő Amerika amelyik vendégül látott minket.

Az ifjúság tízezrével fordul művészeti tárgyak felé. A televízió még nem hozta el a minden embert értesítő Amerika amelyik vendégül látott minket.

közele barátságba került koreai és japán művészekkel, akik kérdésekkel halmazták el Izrael művészeti életére és népre vonatkozólag. Különösen a koreai szerette volna tudni, mifajta nép az, amely újabban feltűnt — Ázsiában?

— De mi most ássuk ki kétezer év előtti földünk maradványait a föld alól — mondta neki Stern Joszi.

— Hogyan? Hát a maguk ősei már akkor ázsiai nép

— De maguk annyira ki-veiktözték afro-ázsiai mivoltukból! — így a koreai.

— Nézze meg, kérem, jeruzsálemi képeimet.

— Igen. Igen. Érdekes. Magának igaza van. Ezek az alakok! Ezek valóban afrikaiak. És ázsiai típusok is vannak közöttük — lelkesedett a koreai művész-tanár.

A jeruzsálemi „Cion-tér” mozi-váro fiatalágáról készült festmény volt előtte...

New-yorki levél:

Az új Metropolitan operaház felavatása

A megnyitás napjait nem volt bizonyos, hogy az új newyorki Operaház felavatását nem követi-e annak azonnali bezárása a zenészek elsősorban és a művészi szempontok háttérbe szorultak.

A közönség ünnepélyes hangulatban érkezett, már előre elkönyvelte a sikert és a karmester megjelenésétől kezdve, mindennek, amit csak látott és hallott, zajos tetszésével adott kifejezést.

Az épület díszítésénél bőszesen felhasznált arany csak azt az igazságot bizonyítja, hogy nem minden arany, ami fénylik... Az akusztikus és vizuális csoda, amelyről már hetek óta dicsőímszokott zengtek, nem bizonyosodott be teljes mértékben. Vonatkozik az első sorban az oldalkarzat üléseire (ott legalábbis volt alkalom tapasztalni), ahol az akusztika viszonyai nem kifogástalan. Azután hiába hírdetik, hogy az új Met. 3800 személyes befogadóképességgel, a világ legnagyobb operaháza, az állóhelyek látási viszonyai erősen korlátozottak. Pedig könnyen segíthettek volna ezen, ha a földszinti állóhelyhez vezető részt meredebbre tették volna.

A foyer, a folyosók és büfék is kicsiknek bizonyultak, 4000 személy részére és a szünetekben ott nagy a tolongás. És vajon honnan tudhatná a főbejáraton érkező látogató, hogy az összes ruhatárak a földszint alatti szünetekben vannak elhelyezve?

Barátságos melegséget áraszt a szélesen kitárt nézőtér, amelynek választékosan finom színárnyalatai a pompás kristálycsillárok csillogó fényétől kitűnően érvényesülnek. Itt sokkal kellemesebb és kiegyensúlyozottabb az építészeti elgondolás, mint az épület külső részein. Egy üvegfalon keresztül a kútszerű elhelyezett szökőkutaktól a híres Chagall-féle falfestményekig mindent lehet látni, de az utóbbi olyan magasan és lehetetlen szögben van elhelyezve, hogy annak tüzetesebb megtekintése csak nyakmeredvességgel lehetséges.

Biztos, hogy egy darabig sokan fogják az új Operaházat bírálni, mások pedig annak korszerű vívmányait dicsérni, de rövidesen az egész olyan mindennapi lesz majd, mint egy gyakran játszott zene. A legfontosabb, hogy a Met-nak végre ismét van egy saját otthona, ahol vendégei jól érezhetik magukat, ahol művészeti terveit teljes egészében megvalósíthatja és amely méltó lehet majd a nagynevű hátrahagyományaihoz.

Mint ahogyan az egy mo-

A rivalda mosolya

AVRAHAM CHALFI, a Kámeri Színház kitünő művésze egyszerű üzletemberek társaságában volt, akik különböző üzleti lehetőségekről beszéltek. Chalfi, aki irodalmi alkotásaival is nagy sikert aratott, hosszasan hallgatott az új színház „bekapcsolódott” a szakvitába:

— Ha sokat akarnak keresni — mondta Chalfi —, vegyenek meg egy embert annyira, amennyit megér és adják el olyan értéket, amilyentől magának tulajdonít. Ez lenne az igazi jó üzlet.

KASSAI VIDOR, a régi pesti színházi világ egyik kimagasló személyisége gondolta:

— Mi a színjátszás? A szándékos önmagáról való megfeledkezés mestersége.

GINA LOLLOBRIGIDA, aki már a világ minden részén megfordult és filmben, így jellemezte az egyes országok férfainak nemzeti temperamentumát:

— Hollywoodban a férfi jég hideg Coca-Colát hoz, hogy a társaságban lévő hölgynek szimpátiájáról tegyen tanúbizonyságot. Az angol férfiak teával kedveskednek és tejet is adnak hozzá. A francia férfiak pezsgőt bontanak annak a nőnek a társaságában, akinek kegyeit meg akarják nyerni.

— És az olasz férfiak? Mit hoznak azok a társaságokban lévő hölgyeknek? — kérdezte valaki.

Gina Lollobrigida nyelt egyet, majd így válaszolt:

— Olaszországban a férfiak semmilyen italt nem rendelkeznek a társaságban lévő hölgynek, nem jutnak hozzá, mert azzal vannak elfoglalva, hogy a karjukat csókolgassák.

— De maguk annyira ki-veiktözték afro-ázsiai mivoltukból! — így a koreai.

— Nézze meg, kérem, jeruzsálemi képeimet.

— Igen. Igen. Érdekes. Magának igaza van. Ezek az alakok! Ezek valóban afrikaiak. És ázsiai típusok is vannak közöttük — lelkesedett a koreai művész-tanár.

A jeruzsálemi „Cion-tér” mozi-váro fiatalágáról készült festmény volt előtte...

Az őseember nyomában

Irta: F. Fűrth Margit
Máábárot kibuc, 1966 őszén

Hát mi igazán elmondhatjuk, hogy „szent a föld itt, szentelt minden porszemé.” Ahol leáznak ezen a Szentföldön, — vagy talán mindenütt emberlakta csillogzatunkon, csak éppen nem áznak, és ha véletlenül találhatók, akkor sem becsülik meg őseik lábnyomát? — mint ahogy mi. Pár évvel ezelőtt, amikor a halastavat akarták na-

gyobbítani, a buldozer, a földgalyu felszínre hozott néhány gyanus tárgyat, amelyekről kitűnt, hogy kőkorszakbeli halászó eszközök, emberi lakások részei, használati tárgyai. Derék és szorgalmas amatőr régészeink kiállításokat mutattak be nekünk, laikusoknak a leleteket és őrizték, őrizik mind a mai napig. Amit jól is tettek, mert immár szerény archeológiai múzeumunkban szemlélhetően láthatják a gyerekeket az ember, az emberiség történetére.

Tudtuk, hogy a temetőnk egy olyan domb oldalán van, amelyet a hivatalos archeológiai társaság megjelölt, hogy ott egyszer még asztalosokat hajtanak végre. Mert a domb alakja ősi kanaáni várost, vagy várat formáz, nem természeti alakulat. Netán a Bibliában említett Chéfer városa, amitől a völgy, ez a ma virágzó Emek Chéfer a nevéet kapta...?

Es egy lakóház megalapozásánál a buldozer megint leállni kényserült, mert gyanus ürege bukkant. Nozsa, jöttek mükedvelő, de állandóan tanuló régészek, Jigál Jádín professzor önkéntes munkatársai, és jelenhettek a hivatalos archeológusok, amit találtak. Amiről minden azaiz ujság beszámolt s amit én is hűsögesen megírtam lapunkban, az Uj Keletben: Négyszer-hatvan éves (századokra nem adunk, talán ötezer is lehet) sirkamra, vagy verem, melyben egy fiatal emberpár, 25 éves férfi, 21-22 éves nő csontváza, és egy csecsemő is, háziállataikkal, a kecskével, a kutyával, meg tizenegy, különböző célra használt, a formájáról rendeltetését is mutató korsó, gyönyörű borostyán nyakék és apróságok voltak a sírveremben, vagy kamrában.

Most ezt a sirkamrát szakértelemmel készített elő a látogatók számára, mert csodálatos véletlen folytán éppen ezen a helyen építik a leendő archeológiai múzeumot.

Ez a kibuc lakódombjának a déli oldalán van. És most a domb északi oldalán, ahol a kibuc archivumát kezdték megalapozni, mit hozott felszínre a betonépítést-öntést megelőző mélyfúrás? Egy ötezer éves lakókobariangot, négy méter mélységben. A teteje leomlott és így nagy elövigyázottsággal folyik a feltárása.

De az eddig talált három koponyából és az edény cserépeiből a hozzátérők: meg tudták állapítani azok korát a kanaáni korszakból. És most folyik a további, óvatoss kutató, a törmelék szétválasztása, nehogy kárba vesszen akár csak egy kicsi cserépdarab. Mert aztán szépen össze tudják rendezni a részeket egészzé. És még nem tudhatjuk, mi-minden fog végül felszínre kerülni.

Találgatjuk azt is: talán-talán egykor, régen, évezredekkel ezelőtt, — ama domb, ahol a mi halottaik állusznak örök álmuhat, az a domb élők lakótelepe, városa, vagy vára volt, akik itt, ezen a dombon temetkeztek, ahol mi lakunk ma. És leperreg majd újabb ezer és ezer év és véletlenül ráakadnak kiszáradt koponyáinkra és az akkor élő antropológusok, meg más tudósok, talán a koponya varrataiból, járataiból kiolvassák most élő, de akkorra elporladt agyunk gondolatait.

Hacsak egy atombomba fergegete meg nem semmisíti meg a reményességét is eljövendő udósok felfedezéseinek...

Kérdéses, hogy az a kirobánó siker, amit ez a „díszlet-opera” aratott, méltó volt-e rá művészileg. Ez majd csak akkor fog eldőlni, ami-

gyobbítani, a buldozer, a földgalyu felszínre hozott néhány gyanus tárgyat, amelyekről kitűnt, hogy kőkorszakbeli halászó eszközök, emberi lakások részei, használati tárgyai. Derék és szorgalmas amatőr régészeink kiállításokat mutattak be nekünk, laikusoknak a leleteket és őrizték, őrizik mind a mai napig. Amit jól is tettek, mert immár szerény archeológiai múzeumunkban szemlélhetően láthatják a gyerekeket az ember, az emberiség történetére.

Tudtuk, hogy a temetőnk egy olyan domb oldalán van, amelyet a hivatalos archeológiai társaság megjelölt, hogy ott egyszer még asztalosokat hajtanak végre. Mert a domb alakja ősi kanaáni várost, vagy várat formáz, nem természeti alakulat. Netán a Bibliában említett Chéfer városa, amitől a völgy, ez a ma virágzó Emek Chéfer a nevéet kapta...?

Es egy lakóház megalapozásánál a buldozer megint leállni kényserült, mert gyanus ürege bukkant. Nozsa, jöttek mükedvelő, de állandóan tanuló régészek, Jigál Jádín professzor önkéntes munkatársai, és jelenhettek a hivatalos archeológusok, amit találtak. Amiről minden azaiz ujság beszámolt s amit én is hűsögesen megírtam lapunkban, az Uj Keletben: Négyszer-hatvan éves (századokra nem adunk, talán ötezer is lehet) sirkamra, vagy verem, melyben egy fiatal emberpár, 25 éves férfi, 21-22 éves nő csontváza, és egy csecsemő is, háziállataikkal, a kecskével, a kutyával, meg tizenegy, különböző célra használt, a formájáról rendeltetését is mutató korsó, gyönyörű borostyán nyakék és apróságok voltak a sírveremben, vagy kamrában.

Most ezt a sirkamrát szakértelemmel készített elő a látogatók számára, mert csodálatos véletlen folytán éppen ezen a helyen építik a leendő archeológiai múzeumot.

Ez a kibuc lakódombjának a déli oldalán van. És most a domb északi oldalán, ahol a kibuc archivumát kezdték megalapozni, mit hozott felszínre a betonépítést-öntést megelőző mélyfúrás? Egy ötezer éves lakókobariangot, négy méter mélységben. A teteje leomlott és így nagy elövigyázottsággal folyik a feltárása.

De az eddig talált három koponyából és az edény cserépeiből a hozzátérők: meg tudták állapítani azok korát a kanaáni korszakból. És most folyik a további, óvatoss kutató, a törmelék szétválasztása, nehogy kárba vesszen akár csak egy kicsi cserépdarab. Mert aztán szépen össze tudják rendezni a részeket egészzé. És még nem tudhatjuk, mi-minden fog végül felszínre kerülni.

Találgatjuk azt is: talán-talán egykor, régen, évezredekkel ezelőtt, — ama domb, ahol a mi halottaik állusznak örök álmuhat, az a domb élők lakótelepe, városa, vagy vára volt, akik itt, ezen a dombon temetkeztek, ahol mi lakunk ma. És leperreg majd újabb ezer és ezer év és véletlenül ráakadnak kiszáradt koponyáinkra és az akkor élő antropológusok, meg más tudósok, talán a koponya varrataiból, járataiból kiolvassák most élő, de akkorra elporladt agyunk gondolatait.

Hacsak egy atombomba fergegete meg nem semmisíti meg a reményességét is eljövendő udósok felfedezéseinek...

Kérdéses, hogy az a kirobánó siker, amit ez a „díszlet-opera” aratott, méltó volt-e rá művészileg. Ez majd csak akkor fog eldőlni, ami-

DÖNT

Mindenki egyetértéssel a 1953-as törvény rossz. De kelgíteni az ortodoxia ne sülyedjenek a muzulmán népek siralams szimfoniájában bizonyos a kapcsolatban felütötte a fejét

Kétségtelen, hogy a nemzeti Párt vezetői elgott, ahol tudvalevőleg a szabad halottat felboncolások egyezménybe a bizottság jelentését a bizottságot jelentését a felismerés, hogy eljárnak az akaratát is fig

A negyedik Knesze viharfelhői árnyékokat 1961-ben új Kneszetet v ismét bekerült a koalíció kormányban az egésze Pártunk jutott, Jicchák tekintélyű rabbiól és ki, amely meghallgatta megtejtette jelentését. En módosító javaslat, amelyban megszavazott. A haságot. Ilyen előzmények a parlamenti bizottság e

Nesze sei

A törvény módosító javaslat célja világos volt: hogy a lakosság jelentős része vallási, vagy más okok miatt a boncolást, a temetést elutasítja. Ekkor el kellene mondani a családok, a családok sikerül — nem boncolás. Az is természetes, hogy a különböző emberek esetében Chevrá Kádísára hárs család szerepe, hiszen szerv eredetileg is azért léte, hogy ünnepleni, lási és emberbaráti módokon a családnak a eltemetésénél.

A módosító javaslat a vallási pártok forszírta mert úgy érezték, hogy jelenlegi helyzet — szemponjtukból — túr len. Hajlandók voltak a ni a kormány tényke minden más téren csak ért, hogy ne bántás a érzelmeiket.

A Háláchá nem bí

Erdekes szerepet tölt a javaslat megbuktat James Jaakov Rosentli Háárec című lap Kr tudósítója, egy német származású ortodox aki arról nevezetes, hogy tünően érti a Kneszetet. Skatutudása egy vonatkozik a T. Há sz zata, az ott elhangzó szedek és viták nivóján lamint a készülő törv kiértékelésére. Nem hogy beszéd közben hoi hok az újságíró-páholy tekintgetnek, előfordul. Rosenthal arcán a ross jelei mutatkoznak — a szónok tónus változ visszakozik...

A boncolás körüli vit los közepén Jiszráél B egészségügyi miniszter érezte, hogy ki kell Rosenthal véleményét szülő javaslatról. Ros ismertette álláspontját néhány nappal később ban is lefektette azt. memorandum eljutott a szet-képviselőkhöz, akik már Rosenthal szemé nézve a dolgokat, kér nek voltak bevallani, az a javaslat nem oldja a fájó problémát, tá

A szovjet de

A nemzetközi elektr kongresszus egyik résztvevője, egyik izrá legátussal egy szakmai kérdéskör megbeszélésé ssze. A tárgyalás n öccögve haladt előre, az orosz delegátus anyanyelvén értett é olymács segítséggel f megbeszélés.

Kis idő múlva az mosolgyva szólt

Askenázi Eryin

Ami a közéleti vihar mögött meghúzódik (V.)

DÖNTSÖN A BONCOLÁSI TANÁCS!

Konkrét javaslatok a fájó probléma megoldására

Irta: SCHÖN DEZSŐ

Mindenki egyetért abban, hogy a jelenleg érvényben lévő 1953-as törvény rossz. De hol a megoldás? Hogyan lehet eléríteni az ortodoxia igényeit anélkül, hogy kórházaink süllyedjenek a muzulmán országok egészségügyi intézményeinek siraloms színvonalára? S nem utolsó sorban: hogyan lehet leküzdeni azt a pánikot, amely a boncolással kapcsolatban bizonyos arab országokból származó törzsek körében felütötte a fejét?

Kétségtelen, hogy a kezdeményezésnél a Vallásos Nemzeti Párt vezetői előtt New-York állam példája lebegett, ahol tudvaleg a család hozzájárulása nélkül nem szabad halottat felboncolni. Így került bele 1959-ben a koalíciós egyezménybe a következő szakasz: „A kormány bizottságot küld ki a boncolási törvény tanulmányozására, a bizottság jelentést és a megoldásra vonatkozó javaslatot bízottja a kormányhoz. Az új rendezés alapja az a felismerés, hogy ebben az ügyben az elhunyt családjának az akaratát is figyelembe kell venni.”

A negyedik Kneszet, amelyet a „balszerencés ügy” viharfelhői árnyékolnak be, hozzá sem nyúlt a kérdéshez. 1961-ben új Kneszetet választottak és a boncolási törvény ismét bekerült a koalíciós egyezménybe. Minthogy az új kormányban az egészségügyi tárca a Vallásos Nemzeti Pártnak jutott, Jicchák Ráfáel alminiszter nyomban nagytisztviselői rabbiokból és orvosokból álló bizottságot nevezett ki, amely meghallgatta a tanúkat és a szakértőket, majd megfogalmazta jelentését. Ennek alapján készült el a törvényjavaslat, amelyet az ötödik Kneszet első olvasásában megszavazott. A hatodik Kneszet elismerte a folytonosságot. Ilyen előzmények után került 1966 nyarán a javaslat a parlamentari bizottság elé.

Nesze semmi, fogd meg jól

A törvényjavaslat célja világos volt: mintegy a lakosság jelentős része vallási, vagy más okból ellenzi a boncolást, figyelembe kell venni a család akaratát. Sikeresül meggyőzni a családot — boncolnak, nem sikerül — nem boncolnak. Az is természetes, hogy egye-dülálló emberek esetében a Chevrá Kádísára hárul a család szerepe, hiszen ez a szerv eredetileg is azért jött létre, hogy önzetlenül, valóságos és emberbarát módon segítsék a családot a halott eltemetésénél.

A módosító javaslatot a vallásos pártok forszírozták, mert úgy érezték, hogy a jelenlegi helyzet — az ösztönös reakciók — törhetetlen. Hajlandók voltak zsírítani a kormány ténykedését minden más téren csak azért, hogy ne bántásák vallási érzelmeiket.

A Háláchá nem biztosít hatáskört a rokonoknak

Erdekes szerepet töltött be a javaslat megalkotásánál James Jaakov Rosenthal, a Háarec című lap Kneszet-tudósítója, egy németországi származású ortodox zsidó, aki arról nevezetes, hogy ki-tlenül érti a Kneszet-ügyeket. Szaktudása egyaránt vonatkozik a T. Ház szabályzatára, az ott elhangzott beszédek és viták nivójára, valamint a készülő törvények kiértékelésére. Nem titok, hogy beszéd közben honatyáink az újságíró-páholy felé tekintgetnek, előfordul, hogy Rosenthal arcán a rosszállás jelei mutatkoznak — mire a szónok tönst változtat és visszakozi...

A boncolás körüli vita kel-los közepén Jiszráél Bárszilaj egészségügyi miniszter is úgy érezte, hogy ki kell kérie Rosenthal véleményét a készülő javaslatról. Rosenthal ismertette álláspontját, sőt, néhány nappal később írás-ban is lefektette azt. Ez a memorandum eljutott a Kneszet-képviselőkhöz, akik most már Rosenthal szemüvegén nézve a dolgokat, kénytelenek voltak bevallani, hogy az a javaslat nem oldja meg a fájó problémát, távolról

A szovjet delegátus héberül beszélt

A nemzetközi elektronikai kongresszus egyik orosz résztvevője, egyik izraeli delegátussal egy szakmai rész-telkiadás megbeszélésére ült össze. A tárgyalás nagyon elő-remozgva haladt előre, mert az orosz delegátus csak anyanyelvén értett és így a szovjet segítségével folyt a megbeszélés. Kis idő múlva az orosz mosolyogva szólt meg:

szegi a Háláchá törvényeit? Fordítva áll a helyzet: az jár el a Háláchá szellemében, aki meg akarja szegni a rokon akaratát, míg a rokon — bár tudatlanul — a Tóra rendelkezéseivel kerül ellen-tétbe.”

Rosenthal abban látja a javaslat legfőbb hibáját, hogy a Háláchá képviselője

HARC — AZ IMA FEGYVERÉVEL Jeruzsálemi zsidók 1966 nyarán a boncolási gezeira elhárulásáért könyörögnek. Felvételünk a szabad ég alatt gyülekezett tömeg egy részét ábrázolja.

helyett a rokonságot akarja szóhoz juttatni. „A Háláchá — írja — nem biztosít hatáskört a rokonoknak. Ellen-kezőleg: amíg a halottat nem temetik el, a hozzátar-tozó úgynevezett „onén”-nak számít, vagyis olyan ember-

Hiba-korrigálás, vagy: puszkaporos hordó . . .

Ugy véljük, nem lesz ér-dektelen megismerkednünk a hagyományhú zsidóság állás-pontjával, amelyet a vita során rabbiok, orvosok és pu-blicisták írásban is kifejezé-sre juttattak.

Dr. Jákov Lévi jeruzsálemi orvos abból indul ki, hogy a Háláchá szerint az életve-szély („pikuách nefes”) minden tilalmat hátrébe szorít. Ez igaz. De ki állapítja meg, hogy fennáll-e a pikuách nefes, vagy sem? A törvény-javaslat szerint az orvos, míg a Háláchá szerint az a személy, aki illetékes arra, hogy a Tóra törvényei szer-int döntsön.

„A törvényjavaslatnak ez a pontja — írja dr. Lévi — puszkaporos hordó, mert a „pikuách nefes” értelmezését illetően lényeges különbség van a rabbi és az orvos között. Ez utóbbiak azzal ér-velnek, hogy a boncolás révén fejlődik az orvostudo-mány, mert tanulnak a hi-bákon. Azt is mondják, hogy a boncolás eredménye publi-kálható, és a modern tele-kommunikáció segítségével mindenképpen alkalmas az életmentésre: ha nincs is hely-ben és kéznél a Háláchában megkívánt tényleges beteg, akin a boncolás eredménye segíthet, kétségtelen, hogy a világ valamelyik más pont-ján létezik. E felfogás szer-int, kivétel nélkül minden boncolás az életmentés jel-legével bír. Ezzel szemben a

Milyen jögon sajátítják ki az ember testét?

A javaslatnak a koalíció bel-ül is volt ellenzéke: a Poalé Águdát Jiszráél, amely nek hivatalosa, a „Seárim” című lap, egy percre sem vette le az ügyet a napi-rendről. A lap szerkesztője, a nagy-vári származású és kiváló talmudtudós hírében álló Náchsoni (Rézműves) Jehu-

nincs végrendelet, ez a jog a családra száll. Így, példá-nak okáért, Svédországban, Angliában, Franciaországban és az Egyesült Államok-ban — noha ott ismeretlen fogalom a „vallási” törvény-hozás — a család hozzájárulása nélkül nem boncolják fel a halottat. Miért nincs Izrael-ben ilyen törvény?

Náchsoni csak két ténye-zőt lát. Az egyik az ember, a másik az állam. Honnan ered az állam ereje? — kér-di és nyomban válaszol: az embertől. Ki ruhazza fel az államot hatáskörrel? — Az ember. Hogyan meri hát el-

Mindenekelőtt leszögezzük, hogy állásfoglalásunk alapja az egyéni mérlegelés, amely a sorok íróján kívül senkit sem kötelez. Nos, véleményünk szerint, elsősorban helyre kell állítani a kölcsönös bizalmat a rabbi és az orvosok között, hogy a keserűségnek és a gyanakvásnak nyoma se maradjon. A cél érdekében az is szükséges, hogy mindét fél revidálja álláspontját. Az orvosok vegyék figye-lembbe, hogy Izrael lakossá-gának jelentős rétege — ép-pen a boncolástól való félel-mében — vonakodik a kór-házi kezeléstől, aminek érdek-ménye az örökös „pikuách nefes” — csak fordított elő-jellel.

Azzal is tisztában kell len-nie az orvosnak, hogy a Há-láchá kétélyei a boncolással kapcsolatban nem gyökerez-nek kizárólag a vallási kul-tuszban. A cél, ránevelni az orvost, hogy az emberi test-ben a világ legrágább és legnemesebb teremtményét lássa. Ennek eredménye a betegekkel való bánásmód-ban, a lelkiismeretes kezelé-sben és odaadásban kell, hogy megmutatkozzon. Az orvos tulajdonképpen a Tóra kül-döttje, akinek a gyógykeze-lése kívül az a feladata, hogy megnyugtassa a beteget, hogy lelket öntsön belé és — last but not least — enyhítse a hozzátartozók szenvedését.

Ugyanakkor a rabbi kö-telessége kellőképpen érté-kelni az orvostudományt a boncolásra vonatkozó köve-teléseit, mert azok célja az emberi élet milliók arányok-ban való megmentése. Feltét-lenül meg kell látniuk azokat a gyökeres változásokat, a-melyek az orvostudományban az elmúlt 200 évben, illetve a Nodá Bijnhuda óta végbemen-tek. Nem utolsósorban szá-molniuk kell azokkal a bon-nyodalmakkal, amelyek ab-ból az állításból adódnak, hogy a rabbi ellenzik az élet-és egészségvédelmet.

Konkrét javaslataink két-irányúak. Az egyik hosszú-távra szól, a másik azonnali megoldásra vonatkozik.

1. Javasoljuk, hogy a Bár-lán egyetem nyisson orvosi fakultást és tegye lehetővé egy új, hagyományhú orvos-nemzedék kiképzését. Véle-ményünk szerint az orvostu-domány csak akkor kerülhet tökéletes összhangba a Há-láchával, ha a jesivák ifjú-sága — ellentétben a mai gyakorlattal — életcél-t hivatást lát majd a gyógyá-szatban. Mindannyiunk vágy-álma a két tényező, a Há-láchá és az orvostudomány közötti harmónikus együtt-működés. Ennek az eszményi állapotnak azonban előfelté-tele, hogy a „pikuách nefes” kérdésében a döntés olyan rabbinikus tudományokban járatos és vallásilag kifogás-talan gyakorló orvosok kezé-ben legyen, akik egyformán szem előtt tartják a tudomá-nyos szükségleteit és a Há-láchá rendelkezéseit.

2. Az anatómiáról és pa-tológiáról szóló 1953-as tör-vény módosítandó a követ-kezőképpen: A jelenlegi tör-vényben megkívánt három orvos jóváhagyása helyett, létesítsenek minden kórház-ban két (lehetőleg hagyomá-nyhú) orvosból és egy rabbi-ból álló úgynevezett Boncolási Tanácsot, amely együttesen tárgyaljon meg minden esetet és egyhangú-lag hozza meg döntését.

Hisszük, hogy a mai kö-rülmények között ez az egyetlen járható út. Biztosítéka annak, hogy ha út az óra, az izraeli polgár békében térhet meg őseihez és a hát-ramaradottak nyugodt lélek-kel mondhatják: Béke po-raira . . .

Cikksorozatunkban több ol-dalról megvilágítottuk a bon-colással kapcsolatos problé-mát. Ismertettünk tényeket, törvényes rendelkezéseket és ellentétes felfogásokat. Az olvasó, aki eddig türelmesen követett bennünket, jogosan teszi fel a kérdést: Hol a kiút? Mi a megoldás?

A bűnbak hazatér...

A nápolyi „Tricarico” szállodában, közvetlen szobaszomszédságban, kitűnő modorú, jól öltözött, halántékán már öszbeborult férfi lakott. Soha nem várta meg a szállodai vendégek köszöntését, mindenkor ő köszönt előre. Soha nem ült le a négy- vagy hat személyre terített közös asztalokhoz, hanem félrehúzódva valamelyik kisebb szülő asztalnál foglalt helyet az étkezéseknél.

Kétheti nápolyi tartózkodásunk alatt senki sem birta szólásra, a néhányzavas konvencionális beszélgetéseken túlmenően senkivel sem társalgott. Minden ilyen kísérletet kedves mosollyal hárított el, még a kitűnő Neumann bácsi, a Szochnut-kirendeltség vezetője sem ért el nála eredményt.

Híába hívtuk meg kirándulásainkra Capri és Ischia szigetére, Pompeibe vagy Cremonába, egyértelmű választ adott:

— Köszönöm figyelmüket, de én már mindezeket láttam, — mondta szinte bocsánatkérően. Így hát belenyugodtunk és napirendre térünk a visszahúzó szállótárs különösképpen vélt magatartása felett.

A „Sorrento” a nápolyi öbölben horgonyzott. Oriás teste várta, hogy befogadja az utasok szárait. Turisták, kibucokba igyekvő dániai leányok és ifjak, hazatérő izráéliek és az ősi ujjazába tartó olék sokasága nyugsgött egy csoportban.

A csoportoktól kicsit távolabb meghúzódva, egyetlen bóröndjén ült a magános férfi. Közélemben csupán én végeztem tornagyakorlatokat a bóröndök rendezésével, hogy a szervezési utasításoknak megfelelően kerüljenek fel a hajóra. Az aznapi rekkenő hőséget még az esti órák sem enyhítették. Valamennyien saját verejtékünkben fürödünk, de lehet, hogy az utazás előtti láz is fokozta izalmunkat.

— Az áldóját! — fohász-kodtam csak úgy magam elé —, elviselhetetlen ez a hőség!

A kikötő lámpái mosolyt tükröztek a magános utas arcán, amikor megszólalt:

— Hogyan fog akkor meg birkózni Izráélben a chamszinnal?

— Ön már átélt izráéli chamszint?

— Nem, ott még nem jártam.

— Akkor hát...

— Az, kedves uram, csak gyatra kis unokája annak a pokoli hőségeknek, amit a passzát légáramlat támaszt.

— Hol?

— Személyes tapasztalásból tudja?

A magános ember nem felelt. Bölöntött és elnézett a kikötő fényeitől megvilágított öböl tükör-sima felülete felé...

Lágyon ringva szelte a hajó a Földközi-tenger országútját. Fedélzetén általában vig élet folyt, hazatérő izráéli művészek szórakoztatták az utasokat. Még tombolán is játszhattak azok, akik dollárral rendelkeztek. Sajnos kevés ilyen utas akadt közöttünk.

A magános férfi nem vett részt semmiben. Kis megskazitásokkal reggeltől késő estig a hajó tatján ült és bánulta a visszafelé futó hullám-barázdákat. Már elhagytuk a messinai szorosot, amikor rászántam magam, hogy beszélgetésre bírom az afrikai passzátok ismerőjét.

Nem volt könnyű feladat! Mert hát kettőn áll a vásár. De számos udvarias elhárítást után végre megadta magát.

— Még Nápolyban hallottam, hogy ön író. Igerje meg, hogy azt a történetet, —

Irta: Plesz Artur

amit elmondok, soha és semmilyen formában nem írja meg névvel. Valakivel történt, valahol Európában, aki önszántából ment a családja bűnbakjaként a pusztába. Most, úgy lehet, hazatér. Figyeljen kérem...

Előkelnek és dűsgazdagnak ismert, egyébként csupán a vallássosság felszínén mozgó zsidó család tulajdonát képezte a nagynevű műkereskedés. Apa és két nő, családosi fia vezette az üzletet. A harmadik fiút, a legkisebbet, nem vonzotta a kereskedelem, hanem a képzőművészet felé hajlott. Lehet, a gyermek korában magába szivott üzleti lélek, kiállított márkás és kevésbé értékes festmények varázsa hatott rá döntő módon, ami később a festészet világa felé irányította.

Jó mestereknél tanult. Ott hon is és azután Prágában, Drezdában, Pesten és végül Párizsban. Megélhetési, valamint tanulmányi gondjai nem voltak, apa és a fivérék bőségesen ellátták mindenét.

Volt miből. Az üzlet remekül ment. Egy-egy tranzakció, mint például a román király Peles-kastélyába szállított eredeti indiai miniatűrök egyike, hatszámjegyű haszonnal járt.

Az ifjú festő józan értelménél fogva felmérte, hogy képei csupán közepes alkothatók, nem válik soha belőle egy második Fragomard, Guardi, Grigorescu vagy Courbert. Nyári pihenőre rendszerint hazatért. Egy ilyen alkalommal apja ragyogó arccal mutatta meg legújabb akvizícióját, az indiai miniatűr-sorozat egy újabb vásznát.

A műre két komoly műgyűjtő pályázott egyidőben, egymástól függetlenül, a föld két ellentétes kontinensen élve. Elvezetel és hosszadalmasan tanulmányozta részleteiben is a pompás alkotást, annak minden iskolától eltérő művészeti vonatkozásait.

Ez időben azonban már a két háború közötti gazdasági depresszió terjesztette és mind félélmesebben bontogatta szárnyait. A cégnek komoly platina-készlete is volt, ez képezte a családi vagyon zömét, amelynek árfolyama a nemesfém-piacon veszedelmesen zuhant. De a nevesebb vásznak értéke is felére csökkent, mert csak kínálat volt, kereslet nélkül.

A fivérék nem titkolták, hogy a cég válságba került. A felmerült nehézségeket áthidalandó, elhatározták, hogy az indiai miniatűr eladják a többet ígérő amerikai műgyűjtőnek.

Ez év őszén a nagyünnepekre újra hazatért. Megmagyarázhatatlan érzése azt sugallta, hogy a meghitt családi életben törés állott be. Nagy mértékben járult ehhez az is, hogy az idősebb fivér, felesége befolyására, kiválni készült a cégből.

Sokéves hagyományok szerint szülők, fiak, menyek és unokák együtt ültek az ünneplő asztal körül. De a multtól eltérően, most valami ridegség borzongott az egykori melegség helyén. Várták az ausztráliai Melbourne-ből a másik műgyűjtő érkezését, akit egyes képek mellett főképpen az indiai mű érdekelt. Ertellenül állt a dolgok előtt, mert úgy tudta, hogy azt hónapokkal ezelőtt már eladták.

— Tehát akkor nem adták el a képet az amerikaiknak? — kérdezte apját a fivérék jelenlétében.

Az apa szeméi mintha elborultak volna, a két fivér is palástolt meglepetéssel nézett össze egymással.

— Nem, fiam. Akkor abban maradtunk testvéreiddel, hogy a veszteségeket és nehézségeket más megoldással vészeljük át.

— Mivel, apám?

— Eladtuk a platina-készletet.

— Az akkori lezuhant árfolyamon?

— Még jól jártunk. Azóta az árfolyam a mélypontra esett. Nem volt más megoldás: vagy ez, vagy a csőd! Ha megalkuszunk az ausztráliaiával, újra rendbe jövünk!

Másnap újból megnézte a képet. Most talán még figyelmebben, még elmélyültebben, mint első ízben. És akkor szörnyű gyanu ébredt szívében. Olyan érzés lett urrá rajta, amely pillanatokra megbénítja a tudatot, elhomályosítja az értelmet.

Csalhatatlanul megbizonyosodott afelől, hogy az a kép, amely előtt áll: hamisítvány! Tökéletes munka, gyakorlatilag kész teljesítménye. A felismerés percében lelkében omlott össze.

Jom kipur előestéjén érkezett meg a vendő. A szállodából telefonon értesítette a műkereskedőket, hogy sajnálatára csak egy napot tartózkodhat a városban, ám ha fennáll józan eladási szándék, ennyi idő is elegendő.

Az apa legnagyobb csodálkozására és ellenkezése mellett a legkisebb fiú vállalta, hogy lebonyolítja az üzletet. Az ünnepre való tekintettel, ez természetesen nem mehetett végbe az üzlethelyiségekben. És éppen erre volt szükség az ifjú festőnek, mert ekkor már döntő elhatározásra jutott. Meg kell menteni a családot! El kell kerülni a menthetetlen anyagi összeomlást.

Két-három kisebb értékű képpel együtt a hamisítványt is felvitte a gyűjtő szállodai szobájába. A vételt készpénzben nyelbeütötték.

Másnap elutazott az ausztráliai.

És a legkisebb fiú is...

A tranzakcióval némiképpen helyreállt az anyagi egyensúly. A cégből kiválni óhajtó idősebb fiát apja és a középső fiú kielégíthette. De a család és az ezzel járó botrány hamarosan kipattant. A két különböző világrészen élő műgyűjtő egyazon kép megszerzéséről dicsekedett el barátaiknak, vetélytársaiknak.

A további fejlemények a bűnvádi feljelentésig, a nemzetközi eljárásra terelt büntetőjogi proceduráig, filmszerű gyorsasággal pergetek. De még a vizsgálat első fázisában a büntető hatóságokat új meglepetés érte. A legkisebb fiú Párizsból írásbeli tudomással vallomást és bűnbakbeismerő nyilatkozatot tett.

A hamisítást ő követte el, mint ehhez hozzáértő festőművész, a családnak erről fogalma sem volt, senki nem volt beavatva, a miniatűrért felvett pénzt is magával vitte, csupán az ezzel együtt eladott olcsóbb képek ellenértékét adta le családjának.

Az ellene foganatosítandó letartóztatási végzést nem vihette keresztül a nemzetközi rendőrség, mert akkor már a marseillesi idegenlégió kazsarnyájában tartózkodott, ahol soha nem firtatták az emberek előéletét.

Francia idegenlégió Afrikában. Szörványos levelek, még szörványosabb válaszok. Szolgálat, hőség, pokol! Keserves, szörnyű évek. De talán éppen a megpróbáltatások és a lelkébe

FELTARUL a magyar-zsidó múlt

Kitépelt kéziratlapon a brassói hitközség fejegyzés-könyvéből és más történelmi mazzsolák

A szerencsésen megmenekült brassói fejegyzés-lapokat, amelyeknek közzétételéről dr. Hálévinek elismerés jár, 1829 évi adat zárja le.

Rosenmayer Ottilia naplója

Az intézet egy másik kiadvénya a „News of the Yivo” júniusi száma közli, hogy New York Jamaica városnegyedében lakó Rosenmayer Károly értékes dokumentumokat adományozott a Yivonak. A többi között átadta a jamaicai Rosenmayer, nagy anyjának, Rosenmayer Ottiliának naplóját is. A naplót 1839-ben Sátoradjaúj helyen született, ahol egy

Poll Solomon tanulmánya a williamsburgi chászidokról

A Yivo Bletterben megjelent egyik recenzió szerint a magyarországi származású Poll Solomon sokéves tanulmányai eredményét 1962-ben New Yorkban megjelent könyvében tette közzé 308 oldalon az ottani magyar-zsidó településről. (The Hassidic Community of Williamsburg.) A könyvről egyelőre csak a recenzió nyomán tudunk. Az íróról, Solomonról a recenzió közli, hogy már Magyaror-

A budapesti „Századok” Randolph Braham munkájáról

A budapesti Dán Róbert, akinek zsidó, sőt, héber témák iránti tájékozott érdeklődésével már máskor is találkoztunk, a „Századok”-ban (1966. 2-3 sz., 533-ik oldal) ismerteti Randolph Brahamnak, az Amerikában élő erdélyi származású tudósnak a magyarországi zsidó katasztrófa irodalmát feldolgozó bibliográfiáját. Dán bemutatja az ismertetés kapcsán a jeruzsálemi Jád Vásem intézetét is. Elmondja, hogy a Jád Vásem a náciizmus rémítettségének tárgyi és irodalmi emlékeit gyűjti és tárja fel.

Magáról a bibliográfiai kötetéről szólva, előadja, hogy annak előszavában dr. Jákob Robinson — akít Izráélben, mint az Eichmann-per egyik ügyészét is ismerik, bemutatja a magyarországi zsidók útját a kiegyezéstől 1944 nyaráig. Dán jogos örömmel állapítja meg, a Braham-féle bibliográfia nyomán, hogy az amerikai Universal Jewish Enciklopédia XI. kötete 64. címszavában foglalkozik a magyarországi deportálásokkal és hogy ezek a címszavak kisebb magyarországi városok és falvak történeti anyagát is tartalmazzák. Hangsúlyozzuk, Dán megelégedése indokolt, hisz ezekről a címszavakról a komoly, tudományos értékű bibliográfia alapján tájékozódott. Szükségesnek tartjuk azonban leszó-

lálni, hogy a bibliográfiai kötetről szólva, előadja, hogy annak előszavában dr. Jákob Robinson — akít Izráélben, mint az Eichmann-per egyik ügyészét is ismerik, bemutatja a magyarországi zsidók útját a kiegyezéstől 1944 nyaráig. Dán jogos örömmel állapítja meg, a Braham-féle bibliográfia nyomán, hogy az amerikai Universal Jewish Enciklopédia XI. kötete 64. címszavában foglalkozik a magyarországi deportálásokkal és hogy ezek a címszavak kisebb magyarországi városok és falvak történeti anyagát is tartalmazzák. Hangsúlyozzuk, Dán megelégedése indokolt, hisz ezekről a címszavakról a komoly, tudományos értékű bibliográfia alapján tájékozódott. Szükségesnek tartjuk azonban leszó-

örök időre beférkőzött bánat edzette férfivá.

Egyszer ujtotta még fel idegenlégióbeli szerződését, amit mint tisztelgyettes szolgált le, azután nyakába vette a világot. Nem vett soha többé esetet kezébe, mint a hogy soha többé nem is tért haza. Mit is kerestett volna otthon?

Az anyja meghalt. Az idősebb fivér tönkrement s mert nem bírta elviselni a szegény sémét, önmaga tett pontot életére. Az apa és a középső fivér a deportálás sorsára jutott és elveszték a náci haláltáborok poklában.

Elfáradt és végre haza kell térni. De hol van az otthon, ha a régi már régen elmerült a bánat és könnyek tengerében?

A pusztába küldött bűnbak otthon és hazát keres.

A hajó tatján állva nézi a tenger végtelen kékjét, a hajótest mellett sikló, fodrozódó habokat. Ismét szótlanul vált, talán arra gondol, hogy ha új otthonra lel, ezzel megtalálja-e önmagát?

Haifa fényei villannak. A méltóságát teljesen befutó „Surrentioról” valóságos tüziátnak hat a fények villodása.

Es most, egy év múltán, Tel Aviv peremén, egy kis műszerész-műhelyben is felvillan a fény a munkaasztal felett. Valami számszámardarabot fog a satuba, aztán felnéz a mellette álló asszonyra, akinek karján csöppnyi kisbaba szunnyad.

Igen, a bűnbak hazatért...

Öszinte beszéd MOC natanj

„Nincs lehető a lesgzigorubli

Nem szívesen hár az előző városvezetőség felelősségét, de tény az, röviddel a választások előtt volt vezetőség azt állít, hogy millió fontos hiány tartkozik a városi költségvetésben. Amikor azután vettük a város ügyeinek vezetését, kiderült, hogy a költségvetés 4 milliós hiányt mutat, ami a városi költségvetésnek éppen elégtelen ad a dolgok egyeztetéséhez.

A polgármester úr, mint, hogyan történt meg, hogy a költségvetés ilyen hatalmas öszreduzzadt?

Allitom, hogy az alaposan összevizsgálva. A jelenlegi költségvetésnek éppen elégtelen ad a dolgok egyeztetéséhez.

A polgármester úr, galmaz, de emlékeztet, hogy mint ellenzéki atya sem válogatta meg a várt.

A város közelem tanum, hogy nem olyan városi tanácsülés, ilyen nem ítélem volna legelősebben a nyakló megfontolatlanság, megok és főleg a város anyagi zsetet (kintetbe nem vé adásokat, kölcsönöket leg a városi alkalmaz számának indokolatlan sorsorban pártszempont gyelembevételével való lesét.

Milyen természetű ságokból tevődik össze hatalmas költségvetési hiány?

Elsősorban is bacsónők, valamint a külvállalkozóknak járó gáll.

A polgármester úr arra, hogy ez a hatalmas költségvetési hiány, nyos gazdasági hely meg nagyobb terhek majd az amúgy is alá igénybevett natanjai vállára, nem duzzadt ilyen nagyra, ha a város vezetői nem akartak mindentáron és a lehet szem előtt tartása azonnali eredményekre érni a városfejlesztés.

Természetesen a fejlesztési terveket nem hogy nehéz, de egyenesen lehetetlen megvalósítani tökéletes hiányában. Tekint arra, hogy a városnak volt pénze, kölcsönökhöz nem voltamok.

Kis szünetet tart, majd gondolkozva folytatja:

Nem a kölcsönök beszélek, hanem a kellő fontolás nélkül, a jövő minden tekintet nélkül vett kölcsönök ellen. Más vállalkozó vagyok a dom, hogy a józan felté mellett kért és nyújtott ös enlengedhetetlen fe le a fejlődésnek. Am a könyvtelének átvizs után nyugodt lélekkel hatom, hogy a kölcsön része nemcsak, hogy kértelen, hanem egye káros volt a városra.

A polgármester adatszereün rámutat hogy az eddig felvett fejlesztési kölcsönök bankkölcsönöket érve — túl magas kamattal lett kapt a város. Hal lyozza Mose Saked p mester, hogy volt nem olyan eset, amikor a vett kölcsön kamatai haladják a 17 százalé

Mint jellemző eset lti meg azt a 2 millió

RAER EGY PERORE? NEZZE MEG KIRAKATOMAT!
HESIL SCHWARTZ
KALAPSZAKÜZLET
TEL-AVIV. NACHLAT BENJAMIN-U. 40
Tiszítítás TELEFON: 53309 Javitás

UDONSAGOK - SZÖRME
SZMUK & HILD
a legújabb modellek, nagy választékban.
T. A. Kesz-Cioma, v. 8. Telefon: 59732. (Magyarbányá)

Összefoglaló beszégetés

MOSE SÁKÉD natanjai polgármesterrel

„Nincs lehetőség a város jövedelmének növelésére” — Csak a legszigorubb takarékossgal lehet megszüntetni a 8 millió fontos költségvetési hiányt

Irta: Laer József

Kölcsonnt, amelyet a város a Jaszur banktól vett fel iskola-hálózat-fejlesztési célokra, azonban nem jelenti azt, hogy a város vezetősége ne igyekezne máshonnan is alacsony kamattal mellett nyújtott kölcsönöket megszerezni, — kizárólag konszolidációs célokkra. Ugyanakkor azonban nyíltan beismerte, hogy, legálábbis egyelőre, igen kevés reménnyel kecsegtetnek az

rosának. Az összeg egymillió fontot tesz ki és 8 százalékos kamattal bocsátották a város rendelkezésére. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a város vezetősége ne igyekezne máshonnan is alacsony kamattal mellett nyújtott kölcsönöket megszerezni, — kizárólag konszolidációs célokkra. Ugyanakkor azonban nyíltan beismerte, hogy, legálábbis egyelőre, igen kevés reménnyel kecsegtetnek az

Nem lehet növelni a város bevételeit

Elmondja Saked polgármester, hogy az országos gazdasági válság természetesen Natanját is érinti, habár itt a helyzet egyelőre még nem olyan súlyos, mint az ország más vidékein. Ugyanakkor őszintén beismerte, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetben kevés remény van a város bevételeinek növelésére.

Szembe kell néznünk a való helyzettel — mondja. — A városi adók igen nehezen folynak be és ha a gazdasági krízis tovább tart, még nehezebb lesz a helyzet.

Natanja két legfontosabb jövedelmi forrása a gyémántfeldolgozó ipar és a turisztika. A polgár követve, vagy közvetlenül érdekelve van ennek a két gazdasági ágának a fejlesztésében. Ugyanakkor természetesen a város jövedelmének jelentékeny részét a gyémántipari üzemek és a vendéglátó ipar révén befolyt összegek tették ki. Márpedig — mutat rá a polgármester — sem a gyémántfeldolgozó ipart, sem a vendéglátó ipart, illetve a turisztikát nem lehet egyelőre fejleszteni.

höz kötötte, ami viszont túlzott terheket ró a városra.

Mi a megoldás?

Saked polgármester szerint az egyedüli megoldás a város ügyvitelét fenyegető válság elhárítására, a nyugodt iramban folyó, állhatatos konszolidáció.

A város vezetősége elhatározta, hogy semmi körülmények közt sem vesz fel újabb fejlesztési kölcsönt. Méltányos feltételek mellett elfogadjuk, s keressük is kölcsönöket, hogy a ráknehezülő hatalmas költségvetési hiányt valahogy lassanként fedezzük és a város ügyvitelét „egyesbe hozzuk”.

Elmondja a polgármester, hogy az első ilyen konszolidációs kölcsönt maga a kormány nyújtotta Natanja vá-

devonatkozó tárgyalások — mind belföldön, mind pedig külföldön.

A nagyon nehezen elérhető konszolidációs kölcsönök mellett a város vezetősége egyetlen lehetősége van a költségvetési hiány fokozatos megszüntetésére: ez a feltétel, megalkuvás nélkül, következetesen keresztülvitt takarékossgal.

A polgármester elmondja még, hogy minden egyes, még a legkisebb tétel kiadását is személyesen ellenőriz és hagyja jóvá. Új alkalmazottakat nem vesz fel a város.

Nem kevesebb, mint 700 ezer fontot fizet ki a város havonta, fizetés és munkabérek címén. A város vezetősége egyelőre 50, többnyire ideiglenes alkalmazottat bocsátott el, hogy ezzel is tehermentesítse valamennyire a városi költségvetést.

ismert okok miatt fokozni nem lehet.

A gyémántipar fejlődését gátló okok elsősorban nemzetközi jellegűek. A londoni gyémántszindikátus, amint erre több ízben rámutattunk, új áruelosztási politikát kényserített világszerte a gyémántfeldolgozó iparra. Anélkül, hogy ennek részleteibe bocsátkoznánk, mutassunk rá arra, hogy ez az új áruelosztási politika hatalmas anyagi megterhelést ró az összes üzemekre, de különösen a közép- és kisüzemekre, valamint a kis létszámú társulásokra. Ezek a jelenlegi gazdasági válság miatt, szintén képtelenek viselni a 100 százalékos tőketöbbletet jelentő megterhelést. Ez megnehezíti a közép- és kisüzemek működését és lehetetlenné teszi a társulásokat.

Ugyanakkor a turisztika fejlesztését a város anyagi helyzete teszi egyelőre lehetetlenné. Ahhoz, hogy a turisztika alaposan fellendüljön, elsősorban a tengerparti hullámtörőt kellene megépíteni. Ehhez a legszerűnyebb méretek mellett is, legalább két millió font kellene.

A városi ügyvitel — mondja befejezésül Mosé Saked polgármester — alapjában alig különbözik a háztartás vezetésétől, csak a méretei nagyobbak. A magam részéről el vagyok tökélyre, s ebben a város vezetőségének teljes támogatását bírom, hogy a legszigorúbban betartom a régi aranymondást: „Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér”, még ha a legszigorúbb és legkényörtelenebb „céna” módszereit kell alkalmaznunk is.

Különvélemény

Válságban a Gáchál

Irta: Kármel Jochánán

A Gáchálban helyet foglaló két szövetséges — a Chérut és a liberálisok — minden fogadkozása ellenére, sem az ellenzékben, sem a kormányon belül, nem hiszik, hogy ez a pártszövetség mai formájában hosszú életű lesz.

Azok a jóslatok, amelyek a Chérut és a liberálisok szövetségének közeli felbomlását talgatták, nem egészen újkeletűek. Mindjárt, a számukra kedvezőtlenül végződött választások után, megingott a szövetség tartósságába vetett hit. Egy ideig mégis, minden jóslat ellenére, úgy látszott, hogy a Gáchál kiheveri a választási csalódást és állandó tényezővé válik az izraeli politikai életben. Most, a Chérut súlyos belső válsága ismét aktuálissá tette a blokk fennmaradásának, vagy megszűnésének kérdését.

A két egyenlőtlen erejű partner közül mindenki a Chérutot tartotta a belső stabilitás bástyájának. Azok, akik válságra számítottak, a liberálisokban látták a bizonytalanabb és gyengébb tényezőt, amelynek belső problémái a blokk felbomlásához vezethetnek.

Azok a tragikus és megrázó események, amelyek a Chérutban a közelmúltban lejátszódtak, meglepetéskeppen érték a közvéleményt és talán mindennél nagyobb meglepetéskeppen a partnert, a liberálisokat. Aki csak egy kicsit is komolyan veszi a demokráciát és azon belül az ellenzék szerepét, az még akkor sem örülhetett a Chéruton belül lejátszódtó eseményeknek, ha egyébként semmi szimpátiát nem érez Begin pártja iránt. Még megdöbbenőbb volt a gyűlöletnek az a hisztériás, vad megnyilvánulása, amellyel a Chérut vezetői egymásra támadtak. Minden más párt esetében kisebb lett volna a közvéleményben a csatolás és megrökönyödés. A revizionista mozgalom mostanág leg többünk szemében mint példásan, csaknem katonásan fegyelmezett, bajtársi szövetség képét mutatta.

A liberálisoknál a meglepetés és a megdöbbenés után, nyilván felmerült a kérdés, hogy van-e még értelme a szövetségnek? Az alternatíva keresésének programján kívül még egy ok vezette a liberálisokat a Chérut karjaiba. József Szápir, Szerlin, Rímalt, a liberálisok vezetői, — mind nagymúltú politikusok —, de ők maguk is tudják, hogy személyi hatásuk a közönségre csökkenőben van, és egyikük sem olyan színes egyéniség, hogy módjában lenne a választók elé, mint alternatív miniszterelnök kiállni. A Chérut mintegy támasznak látszott, saját belső bizonytalanságukban. Ez a biztonsági érzékük most megszűnt.

Másrészt a Chéruton belül, éppen a belső válság miatt, sokan talán nem is bánnák, ha egy időre társak nélkül, egyedül maradnának és így volna módjuk megoldani problémáikat. Növeli ezt a kívánságot az is, hogy a Chérut belső ellenzékének vezetői, különösen Támir és Tiar, sok esetben, a két szövetséges között felmerült vitás kérdésekben a liberálisokkal értettek egyet.

A liberálisokon belül mindig volt egy szárny, amely helyeselte a jelenlegi választási rendszer megváltoztatását, és a kerületi választások bevezetését. Ezek a liberális vezetők nem fogadták el ugyan az eredeti Ben Gurion-féle javaslatot, amely az országot százharminc választókerületre szeretné felosztani, oly módon, hogy minden kerület egy képviselőt küldene a Kneszetbe. De hajlandók voltak valamilyen kompromisszumos megoldásra, például, az ország harminc vagy negyven választókerületre való felosztására. És minden kerület három, vagy négy képviselőt választana.

A Gáchálon belül a Chérut nyilvánvalóan a jelenlegi választási rendszer mellett van, bár az újdonsült ellenzék vezetői, Támir és Suszták, azt hirdetik, hogy a Chérutnak nem érdemes ragaszkodnia a jelenlegi választási rendszerhez, amelynek segítségével már hat választási vereséget szenvedtek. De ez a vélemény nyilván kisebb mértékben van és a mai belső válság idején még arra sincs objektív lehetőség, hogy a Chéruton belül a választási rendszer kérdését újból felülvizsgálják.

Eppen ezért, nyilván nem véletlen, hogy a Liberális Párton belül éppen most alakult ki határozott, és úgy látszik, nagy többség a választási rendszer megváltoztatásának terve mellett. Már a kérdés jelenlegi felvetése is barátságtalan lépés volt a Chérut-partner iránt, miután ez alkalmat adhat a három ellenzéki Chérut-képviselőnek, hogy a liberálisokkal szavazza, 14:12 arányú többséget teremtsenek az elképzelésnek a Gáchál Kneszet-frakciójában. Egy ilyen lehetőség már önmagában is a blokk felbomlásához vezethet. Begin és Bader semmi esetre sem nyelné le, hogy a saját frakciójukban kisebbségben maradjanak egy liberálisok-Támir szövetséggel szemben.

Ugyanakkor, a megfigyelők szerint, a liberálisoknak a választási rendszer megváltoztatása mellett állásfoglalása egy tudatos és előre megfontolt közeledési kísérletet jelent a Ráfi felé, amely ezt a változtatást alapvető programpontjának tekinti.

Érdekes módon, a liberálisok új politikai állásfoglalása a Mápáj vezetőit is kényelmetlen helyzetbe hozhatja. A Mápáj kongresszusának egy több, mint tízéves, érvényes határozata követeli a választási rendszer megváltoztatását. Ezt a programpontot az Uj Rend megalakulásakor az Achdut Háavodá vezetőinek követelésére „befagyasztották”. A döntő érv az volt, hogy a megvalósításához szükséges hatvanegy szavazat elérése a Kneszetben úgyis lehetetlen, így valójában nem adnak fel semmit.

Ez az érv a liberálisok határozata után, tulajdonképpen megdőlt. A Mápájnak az arab képviselőkkel együtt negyven mandátuma van, a liberálisoknak tizenegy, a Ráfinak tíz és Támir csoportjának három. Ez összesen hatvanegy mandátum, vagyis elegendő a választási rendszer módosításához.

A Mápáj vezetői valószínűleg kénytelenek lesznek újból állást foglalni ez ügyben és felvilágosítani saját tagjaikat, illetve ellenfeleiket, hogy mi lenne az álláspontjuk a választási reformról egy olyan helyzetben, amikor az már nem utópia, hanem akár azonnal is megvalósítható.

De a Mápáj, illetve az Uj Rend vezetői elkerülik a vitát a választási rendszer reformjáról, s igyekeznek nem szembenézni a problémával.

mul

egyzés-könyvéből
ániskolában jó neve
ott. Megtanult német
nyaral, sőt, héberül
ban, a magyar szabá
arc idején, még fia
ka volt Ottília Rosse
er, de részben saját
és, részben hozzátart
szélese alapján feljeg
t készített az esemén
A többi között meg
hogy a magyar szabá
arc leverésével odak
kozák hogyan kegye
edtek a polgári lak
al. Rosenmayer Ott
bb férjhezment egy
országi zsidó fiatal
s vele együtt hagyta
nyarországot. A nap
s szövege még kiadá

mulmánya

on foglalkozott a chás
us történetének kutá
l. Amerikába érkeze
eredeti érdeklődése
felelően, megint e pro
kőr felé fordult. Kér
kiállításáival és s
személyi beszélgeté
okat gyűjtött William
ban az ott meglepte
nyar-zsidó chászidok
Alkalmadtán meg
k majd magáról a köny

Randolf Brahm

nkájáról
i, — nehogy valaki
a próbálja ezeket a c
akat —, hogy az emle
kon 11-ik kötetem nem
meg. A tizkötetes m
ötetének szánták a 11
tet. A Brahm áll-
ancsak jóhiszeműen em
címszavak elkészítke
számára. A bibliogr
közzétételek közelm
a 11-ik kötet megjel
ez azonban az azóta e
mintegy öt év alatt se
ent meg. Így tehát m
ben meg kell akadályo
gy ilyen bibliográfiai
ét boldogását. A Bra
-féle adat nem alapla
mindenesetre korai.

gül, visszatérve De
ert recenziójára, ame
gen rangos „Századok
a Magyar Történelm
ulat közliönyében jele
idézük annak záróm
t: „... az előttünk fe
ka (Brahm bibliogr
) remélhetőleg a ha
atők segítségére lesz
zmus magyarországi r
nek további felderíté

ovábbi budapesti hír
Magyar Zsidó Oklevél
kötetének nyomdai m
tal befejezéshez közele
Scheiber Sándor prof
értékes tevékenység
ezt az újabb gyümölcs
eláthatólag még az 19
termékei között könyv
ük majd el.

Dr. Márton Laj

SZMUK & HILD
a legújabb modellek nagy választékban.
T.-A., Neiz-Ciona u. 8., telefon: 58722. (Műgyűrában)

JEHUDA NEUMANN

FINOM FAMUNKÁK

VÁLASZFALAK

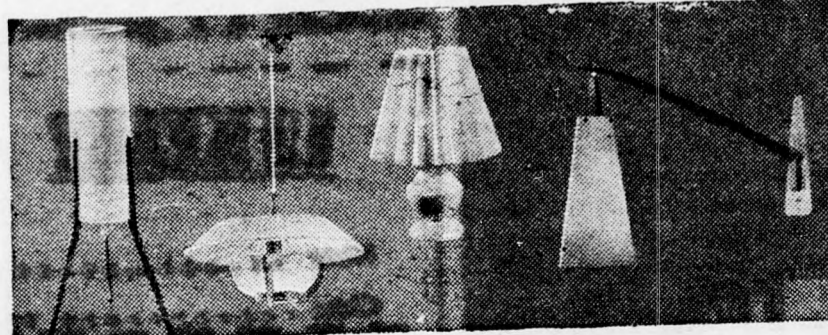
Dekoratív válaszfalak szobák kettéválasztására, a hall és a lakoszoba elosztására, stb. A falak a lakáshoz a szoba méreteihez és a bútor stílusához alkalmazva.

LÁMPÁK

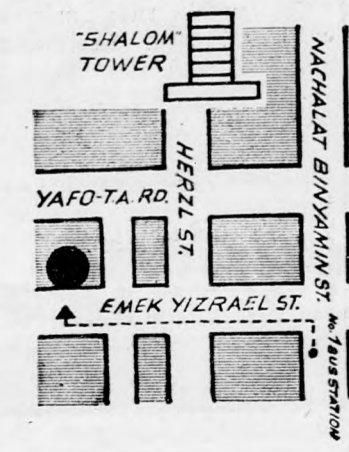
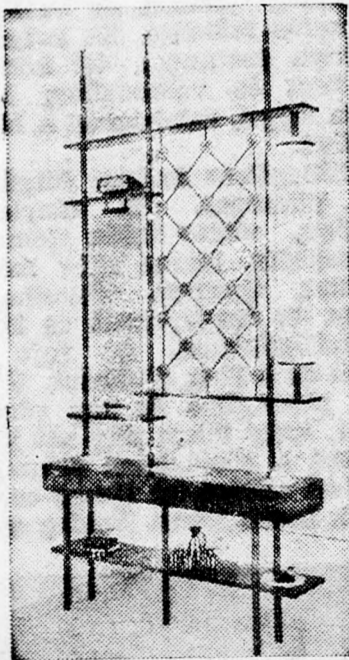
Csillárok, lámpák nagy választékban, modern és klaszikus stílusban, különböző árnyalatú fák felhasználásával.

KÜLÖNFÉLE BUTOROK

buffék, bárók, könyvszekrények, íróasztalok, hall-berendezések, polcok, kitűnő teak-, paliszander- és diófából.

Kivitelezünk minden munkát a vevő kívánsága szerint, valamint a lakberendező tervétől. Látogassa meg kiállító terminket, gyárunk mellett, Tel Aviv, Émek Jiszráél u. 19., telefon: 822624. Nyitva minden nap este 7 óráig, megszakítás nélkül.

AZ ÉJJELIŐR BALLADÁJA

(NOVELLA)
Írta:
Arnstein Sándor

A sárga homok szeszélyes födről omoltak össze lépteim alatt. Délután két óra. A város messzről csillogott a napfényben és előttem állt a nyitott deszkabódé az épülő blokk alatt. Ez az első szolgálati napom. Körülöttem messze körzetben csak homok és lassan felhősödő ég. Fáradtan ültem le a durván összetakolt, gyulalatlán falócára. Tehát reggel 7 óráig itt kell rostokolnom, ebben a nagy, szomorú magányban, villany nélkül, társ nélkül, család nélkül, egyedül — magammal. Témáról témára csapongó gondolataimmal. Tizenhat órát egyedül minden nap: szombat, ünnepponon, mindig, amíg el nem helyeznek innen, a homoktenger közepéről, oda, ahol emberi hangot hallhatok és nem kell éreznem a számkivetettség gyötrelmeit. Pedig mozik is vannak és néha színház. Esték is vannak — otthon, családi körben. Mindezekről lemondtam, hogy ne kelljen lemondanom az Eletről. A sárga homok felületén rezgett, izzott a hőség. A félig felépített falak tövében mész, vasak, téglacsomók, vedrek, emelők, deszkák, vaskapcsok, kötelek, betonzsákok és rengeteg szemét. Valakik, akik ettek, otthagyták az ételmaradékokat; felkenyereket, konzervdobozokat széthajgálva, az olajos rongykapucok közt. Mindezek félelmetes csendben, élettelenül álltak apró, zűld legyekből belepve és a fülledt melegben poshadtak. Ültem a lócán és izdadtam. Tölem pár méterre fúrge gyököska surrant. Eszembe villant, hogy menyire szeretem a madarakat és itt, ebben a pusztaságban sehol sem látom repkedni, csicseregni őket.

Ugyan, te vén bolond! Embereld meg magad! Csak nem fogsz itt szerelmes kislányként sóhajtozni? Ez egy fiatal, épülő ország; itt dolgozni kell és nem epekedni. Madarak? Gondolj arra, hogy milyen szép pénz úti a markodat. Gondolj arra, hogy új vagy az országban és mindent előről kell kezdeni. Tanulj meg járni és vesd meg a lábaid. Lesz frizszer és lesz rádió — zeneversenyes. Micsoda hegedűversenyeket fogunk hallgatni. És micsoda szonátákat; a Frank Czert — a durt, vagy Beethoven a Kreutzert...! Szóval mindenre fog telni és kultúreberek módjára fogunk élni! Jó lesz, ha holnapról kezdve tanulsz ívritül. Itt lesz idődd elég. Gyuri kapott egy jó szótart. Mégis csak szégyen; már tizenegy napja vagy Izraelben és csak közzönni tudsz héberül. Gyerünk, ember! Ne légy málé! Hogy már 55 éves vagy? Vannak nálad öregebbek is; például az öreg Pucskos Slomo hetven éves és két éve nősült, fiatal felesége jelenleg állapotos. Igaz, hogy a Pucskos mindig ilyen optimista volt, erre születni kell. — Ilyen és ehhez hasonló gondolatok csobogtak halkan az agyamban és éreztem, hogy a pillám elnehezülnek. Felálltam, hogy ne aludjak el. Még csak az hiányzik. Jöhét valami ellenőrzés és fucc az állásnak. Egy vashordó-

ban ivóvíz állott, egy pohárral megittam belőle, ettől kissé felfrissültem. Egy pillantás az órára: félöt. Nagyor lassan mulik az idő. Mikor lesz reggel hét óra? De ez nem lesz jó így. Ne gondolkozz. Új le és olvass. Vagy csak ülj, de ne gondolj semmire sem. Meg kell próbálni! Ha mind a 16 órákat végig fogod fantáziálni — elkopik az agyad, képzeltől lesz, vagy szkizofréniás, Isten őrizzen meg mindenkit ettől.

Az sem lesz jó, ha folyton ülök — mind a 16 órát — végül is pocakot ereszték és elnehezedelek. Ezt meg kell oldani valahogy. Csak menjen le az első nap, majd minden elrendeződik. Félfat. Elővettem az uzsonnámat és kedvtelenül ettem egy keveset. A hőség még mindig nagy volt, bár felhősödött az ég.

Körüljártam az épülő sikunt, átbukdácsolva mindenféle szerszámokon. A nap lassan távolodott a tenger felé, amely végül elnyeli az óriási tüzugyót. Félfat. Ülök a lócán. Apró kis szerkezet sítviva huz el az orrom mellett: szunyog. Nem sokkal később egy homályos, zümmögő felhő ereszkedik le; száz és ezer szunyog esett nekem, előreszeggett vérszopó dárdával. Pillanatok alatt csupa égő hólyag lettem és egyre többen támadtak rám, védtelen emberre. Összehordtam mindenféle szemetet és meggyújtottam. Pokoli füst támadt és egyelőre nyugtom lett tőlük. Ráértem vakarózni. Ezt is meg kell oldani — gondoltam — holnap veszek a patikában valami jó szunyog pusztitót. Néhány arcátlan bestia a füst ellenére is züm mögött körülöttem. És lassan eltűnt a nap és egy felhő mögött elővillant a sárga Hold-karéj. Alattomosan, észrevétlenül, egyre mélyebb lett a sötétség és nagyobb lett a csend. Oh, az annyira áhított csend. Idegölő, félfatmetes és fenyegető: csend! Csend! Százak, ezrek, milliók által oly forrón óhajtott csend. Az üvöltő gyermekek, harsogó rádiók, szárguldo autók, zakatoló gépek megsemmisítő zajában örjögő polgár ordít fel kétségbeesetten: Csend! Az Istenért, egy kis csendet!

Ülök a lócán, nem tudom mióta, és a szememet belefurcom a sötétségbe. Homlokomon gyöngyözik a verejték és a szunyogok csipését már nem is érzem. Neszek keltek életem körülöttem. Az épület felől settenkedő léptek, halk zöreje a hátam mögött és mintha homokszemek peregének végtelenül valahová. Szivem összeszorult és a füleim, az agyam mazochista kéjjel szivta fel a félelem kinjait.

Bolond! Ha így képzeld, meghibbanasz! Még csak 9 óra van és kísértetek nincsenek. Állj fel és mozogj egy kicsikét. Micsoda éjjeli-ór az, aki fél? Így akarod megkeresni a havi háromszázhatvanat? ... Gyerünk! ... Mozsás! A lábaim bele-süppedtek a puha homokba és messzi eltávolodtam ör-helyemtől. A Hold vékony karéja eltűnt egy nagy felhő mögött, enyhe szellő le-

bent körül és simogatta forró homlokomat.

Vissza! A sűrű, agyagos fekete éjszaka szorosan körülvett, átölelt, borzalmas sulyával szinte szétlapított. Vakon tapostam előre. Végre, a bódé.

Ülök a lócán, lehunytt szemekkel és iparkodom leállítani zúgó agyamban a gondolatokat. Pillanatokig nem is gondoltam semmire, szinte sulytalanul lebegtem a süket, sötét csendben. Aztán újra hallani véltem azt a jellegzetes, sóhajtsányi sístergést; mintha finom homok peregne végtelenül, valahonnan valahová. Hirtelen nagyot reccsent valami a hátam mögött. Felájultam felkiáltottam: Van itt valaki? A hangom még sokáig ütődött a füleimhez vissza. Ujra csend lett. A homokszemek sem peregtek már és vágyakozva néztem a város nagyon távoli, tejtüszéri, fénytelen foltjaira.

Nem bírom — suttogtam — megzavarodok. Még sohasem voltam ilyen egyedül, ilyen elhagyottan. A cigarettám vörös fényénél láttam, mennyire remeg a kezem és lassan a fejbőrömön is olyan tompa, szorongó, feszülő érzésem volt, mint aki azt várja, hogy hátulról fejbeverik. Felálltam, hallgatóztam és rögtön előtött a verejték és kiszállt lábamból az erő. Surranó lépteket hallottam az épület felől! Uristen! Ez már nem képlendés! Valaki jár itt! Majdnem felordítottam, de erőt vettem magamon és lehasaltam a homokba. Erős szivdobogósomat szinte hallani véltem és sipolva, aprókat lélegeztem. Valaki jár itt. Ujra, egészen tisztán, csalhatatlanul éreztem, hogy valaki nekiütődött egy deszkának a közvetlen közelében. Ujra csend lett, csak bennem zakatolt a szivem és zúgott a vérem. Hasaltam a puha homokon és szuggeráltam magamba, hogy most lefeleküdtem és pihenek. Senki sem zavar, csak néhány szunyog. Mély csend veszkörül és enyhén körülöregat sóhajtsányi, hűvös szél. Így el tudnék aludni, de nem szabad, nem becsületes dolg...! Hülye! Már megint mozog a lelkiismeret? Így akarsz megbirkózni az itteni éleettel? Ugyan, kinek ártasz vele, ha két-három órácskát alszol? Éreztem, hogy az álom rámnehezedik és megkínzott agyamban tempult a dübörgés. Hirtelen megrándultam, villámgyorsan felültem és előremeredtem. Valaki átboltolt rajtam. Fojtott lihegés ütötte meg füleimet és valami ismerős szűkölés. Ez kutya! Kutya csatangol itt körülöttem és valószínűleg innen figyel, valahonnan a közelből.

Elkezdem halkan füttyülni, pisszagni. Ha tényleg kutya, akkor talán előmerészkedik, hiszen félig már holtra ijesztett. Felcsináltam az öngyújtómat és körülvilágítottam, de fujt a szél és a láng ellobbant. Ujra pisszegtem és úgy rémlett, hogy tölem alig két lépésre a sötétség alatt valami világozóbb tömeg csuszlik hason felém. Boldog só-

Keresztrejtvény

167

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14												
15				16						17		
18				19		20				21		
	22			23	24				25		26	
27			28						29		30	31
		32				34		35			36	
37	38					39				40		41
42				43	44				45		46	
47			48		49					50		
51				52		53				54		
		55							56			
57	58					59		60		61		62
63						64			65			66
67		68		69						70		71
72				73					74		75	
									77			

Vízszintes: 1. Törvényellenesen cselekszik. 5. Arkan-nyal. 10. ... ház, börtön. 14. Shakespeare születésének és halálának helye ez az angol kisváros. 15. Villanyerő. 16. Vissza: munkahely. 17. Szi-bériai folyó. 18. Magyar és

héber nyelvű író. A Mult és Jövő szerkesztője volt. - 20. Amerika volt elnökének beceneve. 21. A gázlófélek családja tartozó madár. 22. Dal fele. 23. Lépést tartva vonul. 26. Előd. 27. Magánhangzólan fertőtlenítőszer. - 28. A család feje. 29. Vissza: szeszital. 31. Z. P. 33. Svéd nagypáros, 1880-1932. A világ gyufatermelésében egyeduralmat hozott létre a svéd, angol és amerikai gyufatárszert hozzá. Már elérhetem volna. Ebben a pillanatban a holdszület kibujt a felhők mögül és a kutya ott kuporgott előttem. Szörnyen csóválta a farkát és minden testrésze külön-külön remeggett, mozgott, az emberi közeleg utáni vágytól. Tuláradó szeretettel simogattam fiatal korcs fejét és ő hálásan nyalta végig a kezeimet. Majd felugrott és eszeveszetten lútkosni kezdett körülöttem, — valóságos tiszteletkört irt le és csak akkor hagyta abba, amikor jókora darab kenyeret és faszirtot kínáltam fel. Ősi farkasétvágygal kapta be, majd leporodott elém és meleg, okos fejét ráhajította a lábamra. Cézár — mert így neveztem el — vigyázott rám: a legkisebb neszre felkapta a fejét és morogni kezdett. Vigan virrasztotunk reggelig. Már van társam, és ketten, közös erővel elűzzük a bennünk lakó kísérteteket és lidérceket.

Reggel hét óra. A felhők eltakarodtak és a nap már mosolyog a kék égbolton. Munkások baktatnak a homoktengeren. Gyere Cézár, a napszám letelt, hogy délután újra kezdődjen minden a végtelenségig.

Öszinte társra, oltalmazó barátra találtam Caesarban. Nem. Nem tévedés: most már Caesarom iram a nevé. Megérdemli!

Ave Caesar!

Függőleges: 1. A rovarkan van. 2. Fővenyűrdő. 3. Mezőgazdasági munkás. 4. Dél-amerikai tevéfajta. 5. Német filmvállalat. 6. A „gondolko-

zó” világhírű szobor alkotója. 7. Két szó: 1. hat észak-amerikai indián törzs közös neve; 2. hatalmas terméti tagbaszakadt. 8. Vissza: láb része, ék. fel. 9. Törvényfranciául. 10. Település. 11. Sporteszköz (vizi sportnál). - 12. Ilyen a mesebeli mostoha. 13. Nyak betűi keverve. 14. A kártyában az az eljárás amelynek során valaki a kezében lévő hiányos sorozat alacsonyabb tagjával üt. 21. Vissza: szurkoló (valaki, valami érdekében). 24. Kevert óra. 25. Ausztrál futómá-dár. - 27. Francia drámaíró „A nevelő”, stb., teljes név. 28. A. V. U. 30. Latin ügy. 32. Világhírű francia divattervező, teljes név. 33. Az 1. tőkebefektetés, melyet nehezen lehet készpénzzel tenni. 34. Az eperfafélek családja tartozó növény, tobozserű termésvirágzata a sörgyártás során használatos. - 35. Ez alatt fészkel a fecske. - 36. Gogol-szindarab címe. - 38. Matt betűi keverve. 41. Idegen férfinév. 44. Associated Press. 45. Egyforma betűk. 48. Ismert személyiség. 50. Côte d'or département székhelye, a hajdani Burgundia fővárosa Franciaországban. - 52. Betűvel az elején Perzsa. 54. ... urál, érettségi vizsgát tesz. - 58. Korszakunk. - 59. Autonóm német kereskedő és kikötővárosok (Hamburg, Bréma, Lübeck, stb.) szövetsége a 14. és 15-ik században. 60. A jemeni uralkodó címe volt. 62. A Seine 525 km hosszú, alsó szakaszán hajózható, jobb oldali mellékfolyója. 64. Elhunyt francia jellemző. - 65. Vissza: francia négyeszőg, 3-ik betű duplázva. 68. Bal betűi keverve. 69. M.T.A. ... péria falbevonás. 71. Szekesgyhá-73. Vissza: kérdőszócska. 75. Orosz uralkodó cím volt — magánhangzólanul.

Nyereménykönyv
Plesz Artur:
ARNYJÁTÉKOSOK

UJKELET

REJTVENYPALYAZAI
SZELVENY 1673

Név:
Cím:

AZ 1670. SZÁMÚ KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE:
VIZSZINTES: 6. Szeretsze Kama, 22. Alkotmány, 26. Hüg-gontás, 44. Talmud, 54. Hitves, Ezra, 70. Satrafa, 79. A Komszomol, 89. Bárány Róbert.
FÜGGŐLEGES: 1. Apafi Mihály, 5. Alázat, 30. Timna, 50. Csalogány, 56. Barras, 65. Tagore, 70. Békés.

NICA

Tel-Aviv déli előretolt tyája volt a függetle háborúban, de főleg az napokban — Nicánim 1. Védői heteken, hónapok elkeseredetten, makacs lenáltak a kétszázszoro erőben levő ellenségnek berföltötti erővel harc azért, hogy feltartózt a hatalmas, reguláris tomi hadsereget, am Jordániai Arab Lég akart egyesíteni és közö vel elfoglalni Tel-Aviv Harminchárom hősi ha 13 súlyos sebesülttel meg súlyos véradóját, huc, amelynek agyong tagjai nem vártak ott részt, hiszen saját ökat védtek emberfelet siességgel.

Es mégis. Amikor a r lött kibuc esedett, oly rek terjedtek el, hogy nim gyűntek megadta. A harcosok nem teljes köteleységüket, megfut tak, a fogságot választák és így miattuk nyílt út az egyiptomiak elő Aviv felé.

Szörnyű és érthetel volt ez, főleg ha figy vesszük, hogy Izrael sz harcának idején Nicá kivül egyetlen elesett lést, egyetlen fogságt rült harcos csoporto illettek az árulás sz bélyegével.

Mi történt Nicán hiszen a kibuc eleste hadsereg kiürítette K rom és Jád Mordechá cokat, a jeruzsálemi és az Ecjon körzet h súlyos véradózat utá ságba estek? — és se

Az igazság

A hadsereg ve 1949 március 23-án vi bizottságot nevezett nak megállapítására, tént Nicánimban, mi település és a velük harcoló 53. számú, a Givati-hadtesthez csönka-század harc „gyvaságából”. A bi jelentésért csak a köz ban hozták nyilvánó de David Sáltiel tá már a nicánim hősi ázkáráján a követi mondotta „... most, vel a véres harc utá gosság derül az igazs most már tudjuk, hog nimban a függetlens

Izraeli-zsidó

Nicánimot 1943 de 11-én alapították a Hácionihoz tartozó el A Tel-Aviv-Gáza-tengerparti országu- ben, Tel Avivtól 50 kil re, Rison-Leciontól — közlelbi északi szor pedig 40 kilométerre Chamánán egy rég házbán telepedett le 15 cháluc, közöttük magyarszarmazású. Ellenséges, kizáró bok-lakta környék vol új zsidó település esza szédja Isud (a mai és Jibne (a mai Jávr észak-keleten Bét I keleten egy angol kat bor volt a közvetlen széd. Délről Madzsda Migdál-Askelon) volt széd, nyugaton pedig dünák és a tenger.

Ebben, a zsidó tele től teljesen elsziget- séges környezetben cánimot az emlékezet Succes-i UNO-határo november 29-én éjs hattározat szerint „külföldre” került, arab szomszédok ug mezttek, hogy a telep bad préda lett.

Ezen az éjszakán tek el az első lövések dődött el Nicánim a függetlenségi háb arab bandák elitolasz országotat (Nicánim egy út vezetett és n tett a zöltséget és a piacra szállítani. A csak páncélozott aut hetett megközeliten életveszélyes volt a és Isudon keresztül és.

NICÁNIM KÁLVÁRIÁJA

11	12	13
26		
	31	32
36		
	41	
46		
	62	
	66	
71		

Tel-Aviv déli előretolt bástyája volt a függetlenségi háborúban, de főleg az előző napokban — Nicánim kibuc. Védői heteken, hónapokon át elkeveredten, makacsul ellenálltak a kétszázszoros túlerővel felálló harcoltak. Emberekkel, makacsul ellenálltak a kétszázszoros túlerővel felálló harcoltak. Emberekkel, makacsul ellenálltak a kétszázszoros túlerővel felálló harcoltak.

Es mégis. Amikor a rommá lett kibuc elesett, olyan hírek terjedtek el, hogy Nicánim gyávan megadta magát. A harcok nem teljesítették kötelességüket, megfutamodtak, a fogságot választották és így miattuk nyílt meg az út az egyiptomiak előtt Tel-Aviv felé.

Szörnyű és érthetetlen vád volt ez. Főleg ha figyelembe vesszük, hogy Izráel szabadság harcaiban idején Nicánimot kívül egyetlen elesett települést, egyetlen fogságba került harcos csoportot sem illették az árulás szünetében.

Mi történt Nicánimban, hiszen a kibuc eleste előtt a hadsereg kiűrtette Kfar Dárom és Jád Mordecháj kibucokat, a jeruzsálemi Óváros és az Ecion körzet hős védői súlyos véráldozat után fogságba estek? — és senkinek

Az igazság malmait lassan őrölnék... A hadsereg vezérkara 1949 március 23-án vizsgálóbizottságot nevezett ki annak megállapítására, mi történt Nicánimban, mi igaz a település és a velük együtt harcoló 53. számú, a híres Givati-hadtesthez tartozó csonka század harcosainak „gyávaságából”. A bizottság jelentését csak a közelmúltban hozták nyilvánosságra, de Dávid Sáltiel tábornok már a nicánimi hősek első ázkáróján a következőket mondotta: „... most, egy évvel a véres harc után, világhírűsége derül az igazságra... most már tudjuk, hogy Nicánimban a függetlenségi há-

Irta: Fuchs Ávrám

sem jutott eszébe gyalázkodó szóval illetni őket. Amikor Nicánim tagjai hazatértek a hadifogságból és túlestek az első megdöbbenésen, felelősségre vonták a gyalázkodókat, a rágalmak terjesztőit, köztük a felelős magasrangú katonatiszteket. A kibucnyitók taktikai mellé fogásokat, kicsinyes pártidekek takargatását hangoztatták, míg a rémhírterjesztők először arra hivatkoztak, hogy a döntő napon nem működött a kibuc rádiója és ezért hitték azt, amit terjesztettek.

NICÁNIM KIBUC MOST FELAVATOTT EMLÉKHAZA

Voltak, akik naiv és nevetésszerűen, így indokolták meg a rágalmak terjesztését: Nicánim esete a taktikai tényezőknél túlmenően is súlyos csapás volt. A déli front „pszichológusai” úgy vélték, hogy Nicánim védőinek becsapása által emelni fogják a korszakot, elcsigázott negatív harcos „morálját”, erkölcsi, lelki nivóját...

Szombaton reggel hallották a Tel-Aviv bombázására tartó egyiptomi repülőgépek zúgását. Két nappal később jött a parancs: Az éjszaka leple alatt Beér Tuvjába kell vinni az összes gyerekeket. A zsidók először „fellázadtak”, de végülis, amint leszállt az este az apák karjukba vették gyermekeiket és a drága élő teherrrel, dobogó szívvel átlopakodtak az ellenséges állások között. Nicánim és Beér Tuvja között, valahol a félúton, egy magas búzaföldön találkoztak a szembejövő szakasszal. Még egy csók, még egy meleg apai

szomogatás és a síró-szepegő kisdedek a soha nem látott hűségese barátok gondjaira bízták. Számos apának és gyerekek ez volt az utolsó találkozás. Hazafelé gyilkos, hideg aknákat és az életet jelentő löszert tartottak azok a férfiak, amelyekben percekkel azelőtt még szenge gyermektestek pihentek.

Szombaton, május 29-én reggel az őrszem jelentette, hogy többszáz járműből álló egyiptomi katonai karaván tart észak felé az országúton. A konvojban, a csapat szállító autókban kívül, tankok, páncéltűz, ágyúk és más nehéz hadfelszerelés volt tisztán látható. Később egyiptomi felderítő repülőgép jelent meg az égbolton.

Szentöl-szembe Ez már nem Abd el-Káder el-Husszeini parancsnoksága alatti „irreguláris” szabadcsapat volt, nem az egyiptomiak által felgyűrt és irányított Muzulmán Testvérek csapatai, hanem maga az egyiptomi hadsereg. A Közelkelet akkor legnagyobb, legerősebb és legjobban felszerelt reguláris hadserege, amely akkor még diadalittas győzelmi mámorban ringott, elkeveredett és véres harcok után sikerült elfoglalnia a maroknyi elszánt „Pia” és Palmách-katona által védett Kfar Dáromot és Jád Mordecháj.

Az egyiptomiak állásokat foglaltak el Nicánim körül és még aznap elkezdődött az elszigetelt kibuc „puhítása”. Az összpontosított ágyútűz a visszatérő légitámadások fülkeltető „muzsikája” kísérte.

A körülzárt Nicánimot 57 kibucrag, tíz lány (köztük argentin chálucok) és az 53-as ezred 74 katonája védte. Velük szemben állt a legjobb egyiptomi egység, a 9. gyalogezred, amely később egy Abdul Nasszer nevű kis tisztet együtt, heteken át hősiesen kitartott a „faludzsai zsebben”. Ehhez az ezredhez megerősítésként csatolták a 7. gyalogezred egyik elitzáradatát. Az egyiptomi reguláris hadsereget a környéken lakó 24 ezer fegyveres arab segítette.

A védők fegyverzetét: négy „Bren” típusú könnyű gépfegyverből, egy kétincses aknavetőből, egy „Pia”-ból (a második világháborúban „páncéltörő” néven ismerték) 30 házikészítményű „Sten” géppisztolyból és 75 olasz (1896 és 1906 évi gyártmány) és kanadai puskából állott. Vagyis, semmi messzehordó, vagy nehéz fegyver, sőt, nem minden védőnek jutott személyi fegyver sem.

Ugyanakkor az egyiptomiaknak több nehéz gépfegyver, négy közepes tank, 13 páncélkocsi, négy üteg, 25 litrás tábori ágyú, két légelhárító ágyú és repülőgépek álltak a rendelkezésére.

Egy kis stratégia A vezérkari vizsgálóbizottság jelentéséből kiderül, hogy a stratégiaileg legerősebb helyen fekvő, elszigetelt Nicánim volt a leggyengébben felfegyverezve. „Az elszigetelt Gál-On és Gát kibucokban két-két háromhüvelykes aknavető és két-két Pia” volt, a nem körülzárt Negbán pedig annyi fegyver, amennyi csak jutott” — mondja a jelentés.

Simon Avidán, a Givati-hadtest parancsnoka ezt írta 1962-ben: „A Givati-hadtest zömét Jeruzsálem védelmére tartálékoltuk. Amikor parancsot kaptunk a Délvidék elfoglalására, igyekeztünk összefüggő területeket meghódítani és „nem nyultunk” Jibnehez, Isudhoz és Madzdálhoz. Ez volt Nicánim és védőinek a jelentősége és fontossága”.

Az egyiptomiaknak sűrűs volt Nicánim elfoglalása, mert azt még a leggyengébb stratégia is tudta, hogy a zsidó erők időközben lázasan készülnek Tel-Aviv megerősítésére. Az ágyú- és aknavető fokozódott és a védőknek naponta több gyalogsági támadást kellett visszaverni, súlyos veszteségek közepette. Június 5-én elromlott a kibuc egyetlen szikratávírója. Beér Tuvjában, a hadtest- és század parancsnokságon nem tudtak más telexrel működő készüléket adni Nicánimnak. Június 6-án az egyiptomiaknak sikerült elfoglalni az országút túlsó oldalán lévő stratégiai fontosságú 69-es magaslato és az izraeli erők ellen-támadása kudarcba fulladt.

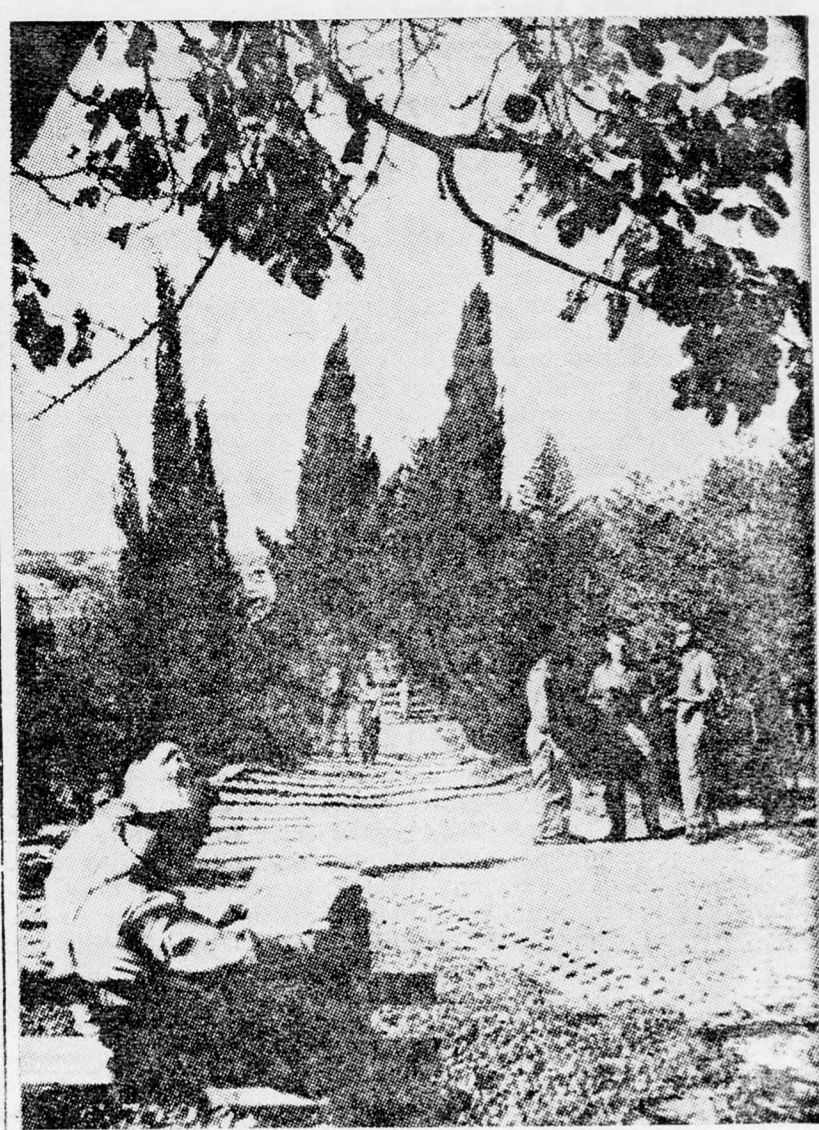
Az utolsó ütközet Megérett a cselekvés órája az egyiptomiak számára. A koncentrált támadás súlypontja a szőlőskertben lévő északi állásokra és az északra keletre fekvő, az országútmentől angol katonai táborral határos állásokra nehezedett. A körül épített angol barakkok kitűnő fedezékét nyújtottak a tankoknak és a védelmükben támadó, többszörösén visszavert gyalogságoknak. Ezen a helyen két tank támadott és az egyiket sikerült 15 méter távolságból a Pia”l találatlanul tenni, de ekkor a Pia”, az egyetlen „nehéz fegyver” elromlott.

Egész éjszaka és másnap, június 7-én reggel is folyt az elkeveredett, egyenlőtlen küzdelem. A délelőtti órákban, az összpontosított ágyúzások után, a tankoknak sikerült letaposni a szőlőskerti egyik földfeletti épített bunkert: négy halott, két sebesült és egy Bren maradt a romok alatt. A mellette lévő állásban három halott és három sebesült volt a veszteség. Ezután az angol táborral szemközti kulcs-állás esett el: Három halott, négy sebesült és egy „Bren”.

A magaslaton épült „chádáb ocheh”, a rommá lett ebédülő mellett gyülekeztek az életben maradt, agyoncsigázott harcosok. Döbben azonban innen is visszakozi kellett, mert az ágyúzás és a légitámadás következtében beomlottak a futóárkok, a sebtében ázott fedezékek és elszakadtak az állásokot összekötő földalatti telefonvezetők. A kevés számú védő nem tudta, megfelelő fegyverek hiányában, tartani a túl hosszú védelmi vonalat.

A déli órákban visszavonultak a tábor déli részében lévő, magaslaton épült „arab házba” és a környékén lévő bunkerekbe. A parancsnok utasítására ekkor a megmaradt két „Bren” segítségével, kitérő kísérletet tett a kelet felé szorult védők. A kitörés azonban vérfeláradt és odaveszett a még megmaradt fegyver java.

A további felesleges vérontás megelőzése miatt, le kellett

NICÁNIM KIBUC LATKEPE

lett nyelni a keserű pirulát és kitűzni a fehér zászlót. Nicánim elesett.

Bátor nők, akikből legenda lett

Avrahám Schwartzstein parancsnok fehér gufiáját lobogtatva lépett ki a fedezékből. Az egyiptomiak tüzet nyitottak rá és a fiatal zsidó tiszt megesbesült, de kezében a magasra emelt „zászlóval” folytatta az útját. Ekkor már mellette állott Mirjám Ben Ari, a távirókészülék kezelője — az egyetlen anya, aki nem hagyta el a körülzárt kibucot, amikor a lányokat kivételével, az összes asszonyokat, főleg a gyermekes anyákat, eltávolították. A több nyelvet beszélő fiatal asszonyra hárult a tolmács feladata az egyiptomi tisztekkel való tárgyalás során. Erre azonban nem került sor, mert gépfegyvertűz végzett a fegyvertelen, fehér zászlót tartó Avrahám Schwartzsteinnel és Mirjám Ben Arival.

A bátor fiatalasszony esete érdekes, szívet épposz-számba

Ahogy az egyiptomiak látták Nicánimot

A fegyver megsemmisítése, a sebesültek bekötözése és a halottak elföldelése után az agyoncsigázott, álmatlan, mosdatlan és lerongyolódott védők hadifogságba mentek. Ők voltak az egyiptomi hadsereg első zsidó hadifoglyai.

Néhány barátságosabb és kultúrebemerként viselkedő egyiptomi tiszt elbeszéléséből érdekes adatok derültek ki: Az egyiptomi hadsereg tisztikarának az izraeli háború volt a tulajdonképpeni tüzkérészsége. A hazai és a külföldi katonai akadémiákon szerzett tudományukat itt érvényesítették először az ifjú tisztek. Nem csoda tehát, Kfar Dáromot és Jád Mordecháj fölött főleg egy oldalról, délről támadták és így „ehetővé tették a védők számára az erőknek egy frontszakaszon való csoportosítását, majd a gránátok által teljesen felszántott települések kiűrtését.

Nicánim elleni támadásnál már „helyrehozták” a hibákat — mondották a tisztek — A települést körülzárták, hogy a védőket minél hosszabb támadási vonal tartá-

„Romokra nem építünk!”

Az egyiptomiak öröme nem tartott sokáig, mert az időközben megszervezett és felfegyverzett izraeli hadsereg ellentámadásba ment át és 1948 október végén felszabadította Nicánimot. A virágzó kibucból ekkor már csak két égett, kormos, csonka ház maradt, rommá lett fedezékek és beomlott futóárkok maradtak.

menő történetet szült: A fehér zászlót tartó férfivel és fiatalasszonnyal szemben három egyiptomi tiszt jelent meg. Ezek egyike revolvért rántott és közelről agyonlőtte Schwartzsteint. Mirjám Ben Ari ekkor revolvért fogott a tüzelő egyiptomira és agyonlőtte. Egy másodperccel később három lövés halasztott: a bátor fiatalasszony és a másik két egyiptomi tiszt is holtan esett össze...

A harcokban hősi halált halt még két fiatal lány: Epstein Dvora és Dorcsin Sulamit, akik egy argentin cháluc-csoport tagjaként tartózkodtak Nicánimban. A két lány és egy harmadik fiatal ember emlékét viseli a gázai határ mentén lévő Ejn Háslosá kibuc.

Az egyiptomiak nagyra becsülték a nicánimi zsidó lány hősiességét, amelynek egyik jeleként a kibuc eleste után diadalmenetet tartottak Isudban s győzelmi trófeákat vitték a menetben a két hősi halott nicánimi lány karóra tűzött fejét...

Az egyiptomiak látták Nicánimot... A fegyver megsemmisítése, a sebesültek bekötözése és a halottak elföldelése után az agyoncsigázott, álmatlan, mosdatlan és lerongyolódott védők hadifogságba mentek. Ők voltak az egyiptomi hadsereg első zsidó hadifoglyai.

Néhány barátságosabb és kultúrebemerként viselkedő egyiptomi tiszt elbeszéléséből érdekes adatok derültek ki: Az egyiptomi hadsereg tisztikarának az izraeli háború volt a tulajdonképpeni tüzkérészsége. A hazai és a külföldi katonai akadémiákon szerzett tudományukat itt érvényesítették először az ifjú tisztek. Nem csoda tehát, Kfar Dáromot és Jád Mordecháj fölött főleg egy oldalról, délről támadták és így „ehetővé tették a védők számára az erőknek egy frontszakaszon való csoportosítását, majd a gránátok által teljesen felszántott települések kiűrtését.

Nicánim elleni támadásnál már „helyrehozták” a hibákat — mondották a tisztek — A települést körülzárták, hogy a védőket minél hosszabb támadási vonal tartá-

„Romokra nem építünk!” Az egyiptomiak öröme nem tartott sokáig, mert az időközben megszervezett és felfegyverzett izraeli hadsereg ellentámadásba ment át és 1948 október végén felszabadította Nicánimot. A virágzó kibucból ekkor már csak két égett, kormos, csonka ház maradt, rommá lett fedezékek és beomlott futóárkok maradtak.

Az aránylag épen maradt arab ház mellett találkozott ismét régi lakóhelyével a 40

reménykönyv Plesz Artur: NYJATÉKOSOK NYENPÁLYAZAT NYENY 1673 NYENY MEGFEJTÉSE: 1. Alkotmány, 26. Hu-Ezra, 70. Satrafa, 79. Alázat, 30. Timna, 50. Eze, 70. Békés.

"Ha fizetni kell — akár a fogamat húznák..."

Csók nem volt, csak bosszu

Egy fülledt, nyári éjszakai betörők jártak a rámat-gáni Park Leumi kioskban. Néhányezzer cigarettát, pár üveg italt, s husz tabla csokoládét vittek magukkal. Javában folyt a nyomozás, amikor másnap délután megjelent egy lány a rendőrségen, s jegyzőkönyvet mondta a következő valomást:

Három fiú társaságában töltöttem a tegnap este. Künn szórakoztunk a rámat-gáni Park Leumiban. Ettünk, itunk, csónakáztunk. Közben öreg este lett, de ok csak tették nekem a szépet. Jól éreztem magam velük. Éjféltre járt, mikor elromlott a hangulat. Addig aranyosok voltak, de egyszerre erőszakoskodni kezdtek. Erkölcstelen ajánlattal ostromoltak. Elutasítottam őket. Minek néztek ti engem? Három fiú és egy lány? Fúj! Erre megfe-

nyegettek. Azt mondták, hogy ha nem mondom ki azonnal a bologgító igent, betörnek a kioskba. Így is történt...

A lány utmutatása alapján letartóztatta a rendőség a három fiút, könnyű volt megtalálni őket, mert estelente hivatalos órákat tarttak a parkban, a tó partján. Így vallottak a fiúk:

Igaz, hogy a lánnyal voltunk egész este, igaz, hogy meg akartuk bitorolni az érezeit. Ellenállt. Erre hazavartuk, s eltekintettünk a hazakíséréstől, ami ezen a környéken egyébként ajánlott. Több lány nem lévén, mi is hazaballagtunk. Később, még az éjszaka folyamán betörték a park kioskjába. Reggel már az egész környék tudta a hírt, s mikor a lány meghallotta, bosszut forralt ellenünk, mert hazavartuk, s elha-

Irta: Benedek Pál

tározta, hogy a nyakunkra küldi a rendőrséget. Pedig nem is erőszakoskodtunk vele. Udvaroltunk neki, s egy ajánlatunk is volt a számára. Ezt talán nem tiltja a törvény?

A tapasztalt rendőröknek az volt a benyomásuk, hogy igazat szólnak a fiúk. Folytatták a nyomozást. S két nap mulva egy közeli kiosk mellett az árokból megtalálták az ellopott cigarettacsomagokat és az italt. Szakértők kezek valóságos fészekbe rejlették, előbb ponyvával, aztán fűvel tákarták le az árut. Faggatták a kiosk tulajdonosát, de az csak himezett-hámogzott. Diszkrét ember volt, szohogy sem akarta megnevezni beszerzési forrását.

"Egy gyenge pillanatban..."

A vádlott helyettes osztályfőnök volt az egyik izraeli város postahivatalában. A csomag-osztály helyettes vezetője. Több, mint három évtizeddel ezelőtt lépett szolgálatba, komoly, hűséges, megbízható ember volt a postán.

A per során nem derült ki, hogy melyik postaalkalmazottnak szurt szemet a gyanus viselkedése, de tény, hogy egy szép napon hazafelé tartott, s az upon letartóztatta a rendőség. Közölték vele, hogy jegyzőkönyvet vesznek fel a zsebében található személyes holmikról.

De miért? — Ne érte félre. Ez egy új módszer. Ellenőrzük az értéket az emberek, akikre érteketek biz a közönség.

A tisztviselő nem volt hajlandó kirakni zsebei tartalmát az asztalra. Előrel vették rá erre. Három csomagot találtak nála. Közvetlenül az asztalra, hogy két módion lehet csomagot feladni az izraeli postán. Az egyik módszer egy vény kitöltés útján történik, a másik leveles, teljesen bürokratizált. A vádlott ilyen levelet csomagokat loptott. Háromat. A rendőrök felbontották a küldeményeket, s értékelték a tartalmukat.

Miközben a civil-ruhás nyomozókkal tárgyalt, két férfi lépett a kiosk hátsó helyiségebe. Olyan zavarban volt a házigazda, hogy képtelen volt jelt adni nekik, csak intett, hogy kívül tartsanak. Ezt félreértették a vendégek, s egyikük így fakadt ki:

Várunk, ameddig akarja, sőt annál is tovább. Mert addig nem megyünk el, amíg nem fizet nekünk. Tegnapra ígérte a pénzt, ne húzzak az időt...

Azonnyomban letartóztatták őket. Anyira meghökcsökkentek, hogy bevallották a dolgot. Ok rabolták ki a Park Leumi kioskját három nappal ezelőtt. Négy eljárást indított a rendőség. A két férfi ellen betörtés, a kioskos ellen orgazdaság, a feljelentő lány ellen pedig a hatóság félévezetése címén.

Összesen 60 font értéket állapítottak meg.

A törvényszék egy évi börtönrre ítélte a postatisztviselőt. Az ügyészség nem felebbezte meg, de a vádlott a legfelsőbb bírósághoz fordult, enyhítésért. Ilyen esetben a törvény csak két lehetőséget biztosít az igazságszolgáltatás legmagasabb fórumának. Vagy helyben hagyja az alsófoku ítéletet, vagy enyhíti. De nem súlyosbíthatja, mivel az ügyészség nem felebbezett.

Azzal védekezett a vádlott a legfelsőbb bíróság előtt, hogy három évtizeddel ezelőtt hűséges tisztviselő volt, maga sem érti, mi történt vele, egyszerű csak megtévedt. Egy gyenge pillanatban követte el a tettet. Irigalmas ítéletért könyörgött.

A legfelsőbb bíróság megerősítette a törvényszéki ítéletet. Mellékintézkedést nem szabott ki. Mégsem az egy évi börtön lett a vádlott főbüntetése. Hanem, hogy azonnali hatállyal eibocsájtották a postáról. Végkielégítés, 30 évre szóló picum nélkül.

Mit ér a család jóhíre?

Görög sorstragédia és a modern lélektani regény

röhögve meséli neki a filmet, majd hangosan letrapol a III. emeletről.

KANTORVALASZTÁS ÉS A TANÁCSALAN TANÁCS

Elmúltak az ünnepes jezes, vagy hogy helyesebben fejezzem ki magam: lezajlottak. A zaj már az ünnep előtt kezdődött, a kátorválasztásnál, mert a központi tempelny vezetősége úgy vélte, hogy fejlődik a város és vele együtt a hívók izlése, igénye is fejlődik és a mükedelő "szent edenék" és volt bőherok helyett igazi kátorhoz. Kiirták a pályázatot is, — jöttek is kátorok próbára nemcsak szép hazánkban, hanem meg is Operenciális-tengeren túlról is. A vezetőség egy bizottságot nevezett ki zeneakadémia vezető tanárok, valamint a saját helyi képviselőkből, azaz hogy, pardon, olyan egyénekből, akik a piriócsi saktert találtak a világ legnagyobb művészeinek. Dicséretükre legyen mondva, meg is állapodtak az egyik kátorválasztás személyében. Kifutó hangú, zeneileg képzett, jó fellépésű, uriember, amint mondják, mert nekünk nem volt alkalmunk hallani.

De... Zehu... Azért vagyunk mi zsidók, hogy ha nekem tetszik, akkor Chajem Feitnek csak azért sem. Es Chajem Feit kitalálta, hogy — óh, Eggek! — a kátorjelöltnek nincs lábcidáklija, nincs cicesze, ó látta, a kabátján, az ingén keresztül, hogy nincs. És szakállá sincs. Ez valóban nem volt. Dehát, Istenem, ó kátor, nem me-

láméd, nem rabbi és nemis rebe. Volt még rengeteg hibája. Hogy néhányat felsoroljak: Bucher korában egy partnipilben játszott és a purime egy buchtársata volt, de női ruhában, erősen dekoltálva, tüdőben felül szoknyában. Még egy borzasztó hibát követelt el, azt már itt, Akkón, próba közben a zsebébe nyúlt. Tetszik érteni, a zsebébe, a nadrágzsebébe. Ez világos, úgy-e? Zárójelben legyen mondva: szegény kátornak félrecsúszott az övjé és azt helyreigazította. De a legnagyobb hibát akkor követte el, amedión a közönségnek nem háttal állt a próba alkalmával, hanem szembe, mint — lehávdí! — a teátrumban, a cinematografiában.

Es a Chajem Feitelok győztek, ahogy azt már a kátorválasztás előtt szépen kitervelték és maradt minden a régiiben.

Az Amidár igen tisztelt vezetőségéhez is volna néhány szavunk. Nem tudnánk-e Sir Wolfson Isaacnál közbenjárni, hogy a parkban ellehelyezett fapadok maradákat cseréljék ki vaspadokra, esetleg acélből készültre (Angliában, tudtommal, olesó az acél és ha már annyi milliót költöttünk rá, az a pár száz líra meg se kottyan) és hogy a virág-gruppokat magas vaskorlátal veljék körül.

Kelt levelem, Akkón, a Wolfson-paradicsomban, amelyet afrikai és bizonyos európai lakótársaim igekeznek pokollá tenni.

konfliktusai kuszálódtak a törvényszék előtt, amely előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölésért vont felelősségre egy tekintélyes arab polgárt. Az ügy lényege a következő:

Testvér-szerelmem alakult ki egy 20 éves arab legény és 18 éves hűga között. Sutogtak róla a faluban, ok tagadták a dolgot. A szülők elhatározták, hogy kilesik az igazságot. Még aznap éjjel kilábaltak a kétségek örvényéből az öregek, mert saját szemükkel látták, hogy a legény beóvakodik a hűgához, s csak pirkadatkor tér nyugovóra saját szobájában.

Az apa erőszakkal vetett véget a szerelmemnek. Férjhez adta a lányát, egy más faluból való arab férfi volt a vőlegény.

Mikor a lány elhagyta a falut, felszakadtak a nyelvágák, s nyíltan tárgyalták a nem mindennapi esetet. A testvér-szerelmem misztériuma az egész falut foglalkoztatta. Egyből sem beszéltek. A 20 éves legény elköltözött — vagy inkább elbujdosott — a faluból, apja-anya meg a házuk négy fala között kerestek menekedéket a falu nyelve elől. De a lefetyelő falusiak nem hagyták annyiban a dolgot. Az apa három testvérét vetette célba.

Hát idáig jutottunk?

Kétezer font mindenkinek sok pénz

Egy tel-avivi csokoládégyár tulajdonosa hotelbe költözött. Nem néhány napra, hanem hosszú időre. Elegáns lakosztályt bérelt. Számálját 10 napontként, legkésőbb két hetenként rendezte.

Történt, hogy egyik reggel kétezer fontos számlát nyujtott át a gyárosnak a hotel egyik tisztviselője. Természetesen megjelölte a számlát, hogy metlő-meddig számol.

Kérem, itt valami tévedés lesz, erre az időre már fizettem. Nézzemk utána, kérem...

Ahogy méltózat parancsolni, — mondta a tisztviselő. Holnap, engedelmevel, tájékoztatom. Ha ön úgy emlékszik, hogy fizetett, akkor bizonyára valami tévedés lesz...

Másnap reggel sajnálattal közölte a gyárossal, hogy nem találják a befizetéséről szóló könyvelési tételt.

Már pedig én kiírtetem! Ekkor és ekkor...

Ha szabad valamit férdennem — tamáskodott a tisztviselő — hogyan lehetséges, hogy tegnap nem emlékezett uraságot a dátumra, ma pedig pontosan tudja, mikor fizetett?

Azóta gondolkodtam a dolgon. Emlékezem, hogy aznap két kellemetlen dolog jött össze. Reggel ki egyenlitem egy csekket a 2000 fontos számlát, s utána a fogorvoshoz mentem. Nos, a két dolog kicsit hasonló. Ha fizetni kell — akár a fogamat húznák...

A hotel igazgatósága megindította a belső vizsgálatot. Fél óra belül kiderült, hogy egy főtisztviselő követte el a sikasztást, aki melleleg a hotel-direktor unokaöccse. Feladatköréhez tartozott a dollárcsekkek kezelése, átváltása. Mikor kezébe került a gyáros kétezer font-ról szóló csekkeje, manipulálta vele, s a dollár-átváltási számlára vitte át, majd agyafutó módon fellelte az összeget, és zsebevágta a helyett, hogy a vendég javára írta volna a hotel bevétele naplójában. Arra gondolt, hogy a gyárosnak még a bőre alatt is pénz van, fél sem tűnik neki, hogy kétszer kerüljön a pénz ugyanazért a szolgáltatásért.

A bírósági tárgyaláson minden kiderült, csak a vádlott azonosításával volt egy kis baj. A gyáros nem ismerte fel a vádlottat. Védő-

Ennyit ér egy tekintélyes arab család becsülete? — Nincs, aki vérell mosná le a gyalázatot?

Akad. Néhány nappal később a legidősebb nagybácsi meglátogatta az új párt. Amikor megérkezett a szomszéd faluban lakó csalárhoz, éppen ebédnél ültek. Öten. A férj szülei, az ifjú pár, meg egy testvér. Nagy volt az öröm, s amíg új teríték került az asztalra a vendégek, addig az kibontotta és átadta az ajándékot, amit magával hozott. Hatszemélyes, kézzel festett porcelán étkezésletet, Barátságos beszélgetés kezdődött. A természetességéről, s az új pár házépítési terveiről volt szó. Egyszer csak azt mondta a vendég:

Ha meg nem sértem a háziakat, szeretnék valami családi dolgot mondani egy szemközti az unokahúgomnak. Bemehetnék vele egy percre a másik szobába?

Bementek. S mikor becsukódott mögöttük az ajtó, kér dörrenést hallottak a család tagjai. Berohantak a másik szobába, ahol halva találták a fiatalasszonyt. A két pisztoly-golyó a szívet járta át. Gyilkosa eltűnt a nagy kavardásban.

A bírósági tárgyaláson megpróbált alibit igazolni a nagybácsi. Hogy a gyilkosság idejében valahol másutt tartózkodott. De gyenge volt az alibi, annál erősebb a férj és a szülők vallomása. Elefogytigliani fegyházra itették a vádlottat.

Néhány nappal az ítélet után a leány bátyja öngyilkos lett.

az éhe

A csonttá-borré as

A cikk szerzője az izraeli hírügynökség szerkesztője, aki most vissza riport-útjáról. Egy hónapot a légiforgalmi társaság hívása alapján. Az utolsó szerkesztésére írt a zakat.

Megdöbbentő látvány a mélységben, a látható elvesztés völgyében, min ameddig a szem ellát, szű, négyzetes és medencés sorok között áporodott vízzel. A középső szűk átjárók féltelen, csonttá aszott emberek ezreit tak fel és alá. Mindevalamit tartott a egy textilanyagból ruhadarabszerű tárgyat szüntelenül a kezéhez. Csak én tettem meg, mi az a gyarázhatatlan, monolapáló zaj, amelyet fésünk során hallottunk annak eredetét nem.

A „mosók” kas

A „fogvet” a mosógépek” hívják és a fehéreműjüket. Sőt, nem is saját fejuket, hanem azokét.

A héberül

Alig hat órával hogy gépünk a délutánban felszállt a lúdtérről, pontosan hatkor landoltunk Bojárás, meleg levegőt terén. Tel Avivban még csak feltízene órákat azonban h fél órával előre kell tani. Az útvonala, politikai okok miatt egyenes. Ludról előgati irányba repül hűztünk Ciprus felé pedig északkeletre, hegyek felé fordult repültünk a nemrég történt katasztrófális gég színhelye felett, leti irányba fordult Bahrein-szigetek. Perzsa-ből felett el. Röviddel ezután repülőtérén értünk A repülőtársaság Rádió, filmvetítő géjos, mosogós stv különböző európa leányai, akik töképpes beszélnek a hető nyelven. Az csinós szöke lány, don héberül mondó a mikrofonba. Kide Helen Rudenberge jak, német nemzetkilenc hónapot túlrégiben Izraelben, hónapig utpára jázelebbi repülése a szabadságot kér, meg meglátogassa Szarabol számos barát, jött a kibucha?

AKKÓI LEVÉL

POSTALÁDA

Aki ez nyugati Gáll felé a mi kies sikununk mellett elrobog, az bizonyára már látta a postaadánkat, ott virít pirosra festve a Cáfón és a Wolfson között, de a Wolfson oldalán. Erre a postaadára mi fölötté büszkék vagyunk, mert mi voltunk ennek a kiharcolói és győztesei, egy szép napon ott láttuk a kvismentén pirosan, fiatalon az égnek meredve.

En, kérem, nem tudom leírni azt az örömet, amedion az első levelet az új postaadába belesüllyesztettem. Aztán figyeltük az emeletről, hogy ki lesz a második, a harmadik, stb. Soha annyi levelet a Cáfónban még nem írtak, mint aznap, még az is irt, aki nem tud írni és a Cáfónban, ezek többségben vannak, irt hat mindenk, mert mindenki első akart lenni.

De az ifjúság is ki akarta venni részét ebből a kulturáseményből. Egy szép csillagos este összegyűltek a két szomszédos település ifjúsága, a Cáfón és a Wolfson, hogy ok is kifejezést adjanak ünnepi érzelmükhöz. Az írás mesterségében ok sem léven fölötté járatosak, örömlüket különböző módon demonstráltak. Megtöltötték az építkezések idejéből otmaradt kövekkel a postaadát színlülig.

Másnap a postaadaurító altsz. mint a postaadá a táját kinyitotta, a k. mamánkat emlegette, külön a cáfonbeliekét és külön a Wolfson lakóit és megesküdüdt a szent Tórára, hogy bizony többet nem irtúti városunk eme fertályában a postaadát. De harmadnap csak megjelent, úgy látszik, a Cáfón chachámjai bölcsen feloldották esküjé alól.

Azóta már több ízben történtek hasonló kísérletek más utcabeliek ifjúsága részéről is. De nem érte el mennyiség dólzában az első adagot és a postaaltsz. is lassan megszokta, beletörődik, hogy ez felénk így van, nem lehet rajta segíteni, ez itt bevett szokás, amit a szülők is elnéznek, hiszen csemetéik jelenlétükben is megteszik.

CESENDRENDELET

De nem szabad panaszkodni a kormány gondol rák, egyszerű adófizető polgároknak is. Most már este tizkor nyugovóra térhetünk és édes lesz az álmunk, mint a tej és nappal is nápecolhatunk egy sort.

Kérem, én most már beválthatom, hogy mi, új lakunkban, hónapok óta nem aludtuk ki magunkat éjjel, hogy a nappali szunyókálásról ne is szóljak. Nappal

gyermekfalkák lepnek el benünket, akik a különböző sikunokból jönnek egykori pajtásaitak meglátogatni. Este meg a szülők térnek haza látogatásaikból, moziából és egyéb szórakozási helyekről, az otthon hagyott gyerekek bögnek, majd meg a hazatérő szülők az ágyak megvetéséhez fognak. A tolaágyak nyikorognak, nyászörögnek, visitanak, ami azonban nem egyszerre, hanem részletekben történik és elhúzódik az éjjeli órákon is túlra. Vannak munkások, munkásnök, éjelesek is, akik nem térnek hazajövetelük után mindjárt nyugovóra, hanem először spongyáznak és a bot két vége a falnak éppen azon részén koppan legerősebben, amely mellett az aliatuk levő emeleten az én fejem pihen, azaz hogy pihenem, ha tudna.

Node, ez a múlté, ez csak volt, most a kormány örködik az én nappali és küli-nösen éjjeli nyugalomam fölött és kajánul vigyorgok a szomszédom szemébe. Most próbálja meg, ha van mersze, majd én megmutatom neki! En? Dehogyan én! A törvény, ami szent, a csendrendelet.

Es mit gondol a nyjás olvasó, történt valami változás? Egy picurka se. Azaz, valami mégis. A sikununkban a faszandál jött divatba és most már faszandában libegnek fel és le a lépcsőn és promenádeznak éjjel ket-tőkor a fejünk felett. Soha annyi faszandák és túsarkú cipő nem adtak el Akkón, mint a csendrendelet óta, mintha csak így akarnának ellene demonstrálni.

Öszintén szólva, mi másképpen gondoltuk ezt a csendrendeletet. Mi, naiv polgárok úgy véltük, hogy delután 2 és 4 között és este 10 után a rendőség meg fog jelenni körünkben és meg fog gyözödni róla, vajon a csendrendelet bevált-e, csendet, nyugalmat hozott-e, vagy hogy írott malaszt maradt, hogy az ifjúság továbbra is nagy lármát csapva, csavarog a sikunokban éjjelente, hogy fiatal leánytájk késő este együtt hemperegnek a fiúkkal a fűvön, hogy gyerekek a lépcsőházakban várják a szüleit haza a kártya- vagy dumapartiból, hogy a Wolfson földi paradicsoma a többi sikunok nivójára sülyded, hogy Prince Rajze éjjel mozi-ból jövet ezentúl is felkiaból az utcáról Cortl Tránelnak a III. emeletre: Sajnálhatja, hogy nem látta a tegőjabb lengyel filmet és ha nem álmos, felmegeyek magához és elmondom a tartalmát. Cortl Tráne pedig állom, ugyan, de a lengyel film halatára kikecmereg az ágyból, beinvitálja Prince Rajzet, aki éjjel egy óráig, hangosan

INDIA — az éhező milliók országa

A csonttá-bórré aszott páriák tömegei lepik el az ötmillió Bombay utcáit

egy tekintélyes...
ad becslése? —
vérével mosná le
tot?

Néhány nappal ké...
idősebb nagybácsi
tta az új párt.
egérkezett a szom
ban lakó család
ban ebédnél ültek,
érj szülei, az ifju
egy testvér. Nagy
óri, s amíg új te
lt az asztalra a
addig az kibon
tadta az ajandé
magával hozott,
yes, kézzel fesel
elán étkezészet
s beszélgetés kez
termés-kilátások
új pár házépítési
volt szó. Egyszer
mondta a vendég:
neg nem sértem a
szeretnék valami
got mondani négy
az unokahugom
ehetnék vele egy
násik szobába?

k. S mikor becsu
göttünk az ajtó,
nést hallottak a
jai, Berohantak a
bbába, ahol halva
fiatalasszonyt. A
oly-golyó a szívét
Gyilkosa elűnt a
arodásban.

tsági tárgyaláson
t áibit igazolni a
Hogy a gyilkos
nen valahol másutt
tt. De gyenge
lbi, annál erősebb
a szülőik vallomá
gyitigliani fegyhá
a vádlottat.

nappal az ítélet
ny bátyja öngyil

szek pénz

megpróbálta ezt
de a gyáros így

m, nekem gyenge
móriám. Nem va
eles emlékezni a
közégre, akinek
eseket. Elég, na
kezem, hogy fi
hogy mikor fizet
azt bizonyítani
hogy a bankszím
emelték a kétezer
eg aznap!

ött végül töredel
mást tett. Amit
abbó kitűnt, hogy
r unokaöccse lé
ellenőrzéstől nem
al, hogy a gyáros
én fennakad a 2000
tel — azzal nem

m kálváriája

nyű dolog. Az arch
sárá tagjai ha
váltak és megal
ónálló kibucukat:
s-t. A folytonos
ljarat és a króni
caeróhiány miatt
került a település
k az mentett meg,
nevevi Mivtáchim
uc tagjai átadták
lakhelyüket egy
repülő csoportnak
koztak az ugyan
menti településnek
icánimhoz.

Nicánim helye nem
káig árva. A Há
ni ifjúsági mozga
nekafut épített a
hely, mint virágzó
fejlődő emlékmű
ticsó multat.

em feledkezett
ról. Néhány évvel
tták fel emlékmű
ttibuc temetőjében.
ten pedig, Nicánim
lásának 18-ik év
„Bét Hancácht”,
n avattak az „új”
n egy dombtetőn,
régi” kibuc és az
es 69-es magaslat
Az éjszakai fák
ttották magasra a
ú fáilyákat, aki
vel elvezelt apák
varjukon biztonsá
és akik közül so
többé nem talál
eretteikkel.

A cikk szerzője az ITIM
izraeli hírügynökség fő-
szerkesztője, aki most tért
vissza riport-útjáról. Indiá-
ban járt, az ottani nemzeti
legiforgalmi társaság meg-
hívása alapján. Az Uj Ke-
let szerkesztőségének fel-
kérésére írta az alábbi-
akat.

Megdöbbenő látvány volt.
A mélységben, a láthatáron
elvező völgyben, mindenütt,
ameddig a szem ellát, hosz-
szú, négyzetes sorokoztak, tele
medencék sorakoztak, tele
áporodott vízzel. A medencék
közötti szűk átjárókban a
félmeztelen, csonttá-bórré
aszott emberek ezrei járkál-
tak fel és alá. Mindegyikük
valamit tartott a kezében,
egy textilanyagból készült
ruhadarabszerű tárgyat, ame-
lyet szüntelenül a víz színé-
re verdesett. Csak ekkor ér-
tettem meg, mi az a megma-
gyarázhatatlan, monoton, ka-
lapáló zaj, amelyet feimásá-
sunk során hallottunk, de
annak eredetét nem láttuk.

A „mosók” kasztja
A völgyet „a mosoda völ-
gyének” hívják és az embe-
rek fehérneműjüket mossák.
Sőt, nem is saját fehérnemű-
jüket, hanem azokét a város-

A héberül beszélő
Alig hat órával azután,
hogy gépünk a délutáni órák-
ban felszállt a luddi repülő-
térrel, pontosan hajnali ket-
tőkor landoltunk Bombay pá-
rás, meleg levegőjű repülő-
terén. Tel Avivban ekkor
még csak féltizenegy volt,
óránkat azonban három és
fél órával előre kellett igazi-
tani. Az útvonal, az ismert
politikai okok miatt nem volt
egyeses. Luddról először nyu-
gati irányba repültünk, el-
húztunk Ciprus felett, onnan
pedig északra, a török
hegyek felé fordultunk. El-
repültünk a nemrégiben tör-
tént katasztrófális földren-
gés színhelye felett, majd ke-
leti irányba fordultunk és a
Bahrein-szigetek, illetve a
Perzsa-öböl felett repültünk
el. Röviddel ezután Bombay
repülőterén értünk földet.

A repülőtársaság valóság-
gal kényeztetni az utasokat.
Rádió, filmvetítő gép és bá-
jos, mosolygós stewardessek,
különböző európai nációk
leányai, akik tökéletes ki-
ejtéssel beszélnek minden
lehető nyelven. Az egyik, egy
csinos szőke lány, még Lud-
don héberül mondott valamit
a mikrofonba. Kiderült, hogy
Helen Rudenbergernek hív-
ják, német nemzetiségű és
kilenc hónapot töltött nem-
régiben Izraelben, ebből hat
hónapig ulpánra járt. Legkö-
zelebbi repülése alkalmával
szabadságot kér, hogy ismét
meglátogassa Szárid kibucot,
ahol szőke barátja él. Miért
jött a kibucba? Szocialista

A járdán háló tömegek
Indiában a 15 évvel ezelőtti
izraeli „cena-időkre” emlé-
keztető gazdasági viszonyok
uralkodnak. Ennek megfele-
lően, a repülőteréről egy 1950.
évi gyártmányú ócska autó-
ban utazunk a kissé álmos
bombay-i repülőteréről a vá-
rosba. A koromsötét éjsza-
kában semmit sem látnék
az autóból útközben, amikor
azonban beértünk a városba,
furesza jelenségre lettünk fi-
gyelmesek: a járdákon, a fa-
lak és a kerítések tövében,
és főleg a teraszokkal fedett
beszögelléseken, férfiak, nők
és gyermekek százai aludtak,
szorosan egymás mellé pré-
selve. Egész családok alud-
tak így; párná gyanánt kar-
jukat használva, testük alatt
egy-egy foszladozó zsákkal.
Itt-ott a „gazdagabb” embe-
rek rozoga ágyon aludtak —
de ugyanezek a nyílt utcán.
Az ilyen, jobb napokat látott
ágyakat a tulajdonosa aztán
egész nap magával hordozza

Irta: Chájim Baltzan

lakókét, akik megenged-
ték maguknak azt a fény-
űzést, hogy kiadják a fehér-
neműt. A „mosók” egy kü-
lő kasztot képeznek és a
foglalkozás örökségképpen
atyaórl-fiúra száll. Nehéz
megerőltető munka, de a
kaszt tagjai jellegzetes keleti
fa-alizmussal viselik sorsu-
kat.

Az európai ember szemé-
ben furcsának tűnik ez a mo-
sás. Miután a mosó sokszor
űtött a ruhával a víz felszí-
nére és megmártogatta azt
az áporodott vízben, áttér a
másik medencéhez, amelynek
vize árnyalattal tisztább. A
mosás után a fehérneműt a
közelí füves területre rakják
ki. Így történik a szárítás,
amely egész napot vesz igény
be.

Szappant nem használnak.
„Ez tönkretesz a fehérne-
műt az emberek ruha nélkül
maradnak, mi pedig elveszt-
jük a kenyerünket” — ma-
gyarázza egyikük.

Alig néhány héttel ezelőtt
láttuk ezt saját szemünkkel,
Bombay közvetlen közelében,
Tel Avivtól — repülőgépen —
alig hat órányi távolságban.

világszemléletű, sokat hallott
a kibucról, személyesen is
meg akarta ismerni. Most a
TWA repülőtársaságnál dol-

Angolkóros gyermekek várják az alamizsnát

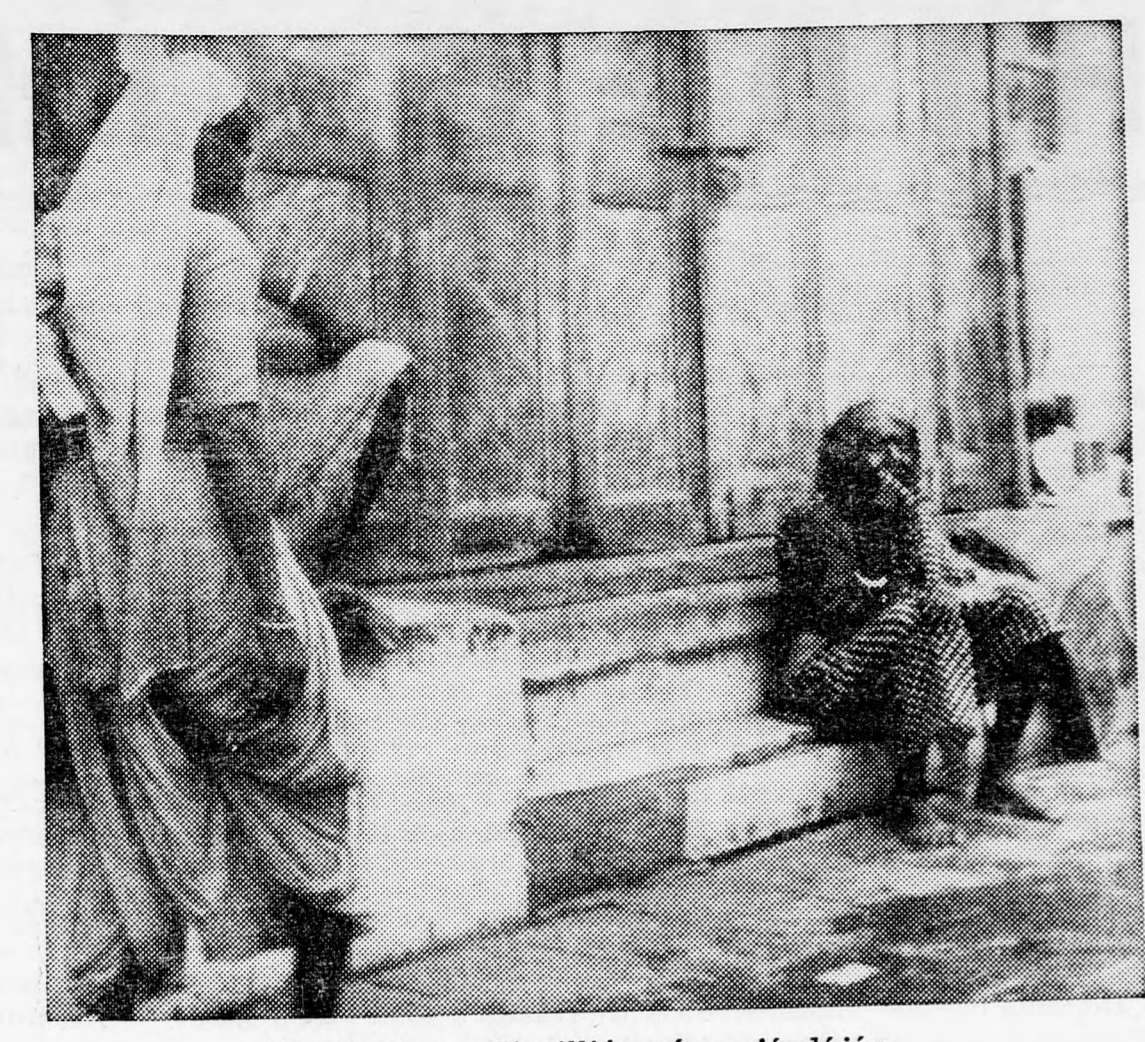
gozik és Párizsban lakik.
„Szeretném meg a fiatalaságom
alatt megismerni a világot.
Hiszen a huszadik század
leánya vagyok...”

ban ki van függesztve a szál-
lodal szabályzat kivonata, a-
melyből kiderül, hogy a ki-
szolgáló személyzetnek tilos
a szobákban aludnia; szá-
mukra külön helyiségeket je-
löltek ki. Kutyákra és más
állatokra vonatkozó tilalmat
nem láttam.

A „mezitlásokok” Indiája

Az angol gyarmati uralom
korszakából átöröklődött lég-
kör ma is erősen érezhető In-
diában. Innen ered tulajdon-
képpen ez a szolgálka vonat-
kozó alvási tilalom, mert a
fehér sahibok annakidején
nagy számú kiszolgáló sze-
méllyettel érkeztek. Az au-
tók — akárcsak Angliában
— itt is az úttest baloldalán
közlekednek, az árut pedig
yardban és fontban mérik.
Egyesek szerint Angliában
előbb fognak áttérni a tize-
des rendszerrre, mint Indiá-
ban. A kasztrendszer is „vi-
rágzik” 1966-ban és Indiában
— talán inkább, mint a föld-
kerekség bármely más pont-
ján — az a felfogás uralko-
dik, hogy áthidalhatatlanok
a különböző társadalmi osz-
tályok között fennálló kü-
lönbségek. Az angol uralom
alatt az összes indiaiaknak
legalább egy közös „tulaj-
donosságuk” volt: mindannyian
„bennszülötteknek” számítottak.
Ma már ez sem létezik.

Az Indiába látogató izraé-
lire talán a legmélyebb be-
nyomást a mezitlásokok, a
páriák milliós gyakorolják.

Koldusok az ötmillió város járdáján

város utcáin, tucatnyi gyer-
mekkel karjaikban és körü-
löttük. Ezek a gyermekek

felneőnek anélkül, hogy életük
akár egyetlen napját is fedél
lőtötték volna.

Szándékosan elnyomorított koldus-gyermekek

A hotel személyzetén kívül
az első indiai élőlény, akivel
ott tartózkodásom során ta-
lálkoztam, egy nyolc év kö-
rűli, csontvázra aszott, angol-
kóros fiúcska volt. Rongyos,
túl rövid inge alól kilátszott
a vitamínhiánytól felpuffadt
hasa. „Nincs anyám, nincs
apám” — ismételtege tört
angolsággal ugyanazt a mon-
datot, amelyet ottlétem ideje
alatt a hozzá hasonló gyer-
mekektől mindennap sokszáz
alkalommal hallottam. Az-
után félreérthetetlen mozdul-
lattal jelezte, hogy éhes. Nem
hallgattam a portás tanácsá-
ra és néhány óra értékű
pénzdarabot adtam neki. A
gyermek mohón tépte ki ke-

zemből az aprópénzt — és a
következő pillanatban már
vissza kellett menekülnöm a
szállóba, mert a hozzá hason-
ló gyermekek száza támad-
tak rám. A hivatalos statisz-
tika szerint, Bombay ötmillió
lakosának mintegy húsz szá-
zaléka, azaz kéreken egy-
millió ember, illetve gyermek
él ilyen körülmények között.

Később megtudtam, hogy a
koldulás Indiában „nemzeti
foglalkozás”; a szülők már a
legszegényebb korban betanít-
ják gyermekeiket, hogy
szájalmat ébresszenek a tu-
ristákban. Sokan közülük
szánszándékkal nyomorékká
teszik a gyermeket, hogy a
koldulás eredményesebb le-
gyen.

Prostitúció — a nyilvánosság előtt

Egy áruházi alkalmazott
Indiában átlagoan havi 250
rupiát, azaz, a hivatalos ár-
folyam szerint, 40 dollárt
keres. A valóságban azonban
ennek az összegnek az érté-
ke még ennél is kevesebb. Eh-
ből fenntartja egész család-
ját, fizeti az egyetlen szoba
bérét és az adót is. Egy kez-
dő újságíró fizetése 300 ru-
pia, azaz 48 dollár, beleértve
a költségmentét pauszál-
összeget is...

Miközben autónk áthalad
ezen a negyeden, egyszerre
futó lépések zajára lettünk
figyelmesek — a hátunk mö-
gött. Egy fiatal férfi szalad
utánunk, semmibe véve az
erős autóforgalom által oki-
zott veszélyt. Amikor utolért
bennünket, párhuzamosan fu-
tott az autóval, miközben fi-

Ez tehát azt jelenti, hogy
a napi bér mintegy tíz rupia.
Ha egy kolduló gyermek na-
ponta átlagosan száz turistát,
személyenként egytized ru-
piás pénzdarabbal „vág le”
— ez a gyakorlatban azt je-
lentí, hogy ugyanannyit ke-
resett, mint az egész nap
dolgozó családfenntartó... A
haj csupán az, hogy aránylag
nagyon kevés turista jár In-
diában és sokan közülük nem
adnak, mert attól tartanak,
hogy utána a koldusok serege
támadja meg őket.

Az átlagos izraeli polgár,
ha Indiába látogat, meghök-
ken és megrökönyödi, ami-
kor találkozik „az igazi
Azsíával”. Ennek illusztrálá-
sára egy képet szeretnék le-
írni, amely örök időkre em-
lékezetembe vésődött.

Amikor éjszakai turára in-
dultam Bombayban, elláto-
gattunk a prostituáltak ne-
gyedébe is. Itt talán nem is
kellett volna megdöbbenő
tapasztalatokat szerezniük,
hiszen még a puritán Amsz-
terdamban is van hasonló ne-
gyed, nem is beszélve a ham-
burgi kikötőről, ahol a nők
kis, nyílt „üzlethelyiségek-
ben” várják a klijent... A
bombay-i „örömtanyákon” a
vasrács helyettesíti a függö-
nyöt, mögötte a már meg-
vetett ágyval és az aktus a
járókelők szemeláttára ját-
szódik le. Közben orrfacsaró
bűz terjeng az egész negyed-
ben; egyesek szerint ez a
kábitószerű illata, amelyek
az alkoholt helyettesítik In-
diában. A szeszfogyasztás
ugyanis — szigorúan tilos,
kivéve természetesen a turis-
tákat.

MIORITA

A festői szépségű romániai
tájak, havasok, legelők, ré-
tek, hegyi patakok színet,
illatát és lüktető ütemét hoz-
ta el hozzánk a Miorita ro-
mán népiegyüttes. Csiszolt
technikájú hivatásos művé-
szekből áll a Miorita és en-
nek ellenére olyan üde és
friss az előadásmódjuk,
mintha egyesben valamelyik
eldugott erdélyi, regáti, vagy
bukovinai faluból jöttek vol-
na. Természetesen és szépek
a szívrávnászi népvisele-
teik, a bőjű ingek, gatyák,
menték és kendők.

A 80 tagú népiegyüttes
legerősebb pontja kétsége-
lenül a Ionel Budisteanu és
Victor Popescu vezetése alatt
álló 25 főből álló zenekar,
amelynek minden egyes tagja
— szólistaként is megállja a
helyét. Példa erre a két cim-
balmos és a tárogatók és a
viroso magánzsóna. A zenei
program pontos keresszám-
szete a román népzene és
népies műdaloknak. A keleti
országgrészek népdalaiban sok
a szlávos motívum, míg más
dalokban a jellegzetes magyar
nótaelemeket fedezték fel
könnyűszerrel. A szőke és a
keleti törzsekhez tartozó hall-
gatóság kissé elrészénylve
hallgatta az „izraeli” óra
ütemeit és variációit, de szép
számmal akadtak olyanok, a-
kik régi „hazai” chászdal-
lamokat fedeztek fel, ami
helyénvaló, mert a chászdalok
mindenkor a közöttük lakó
dolgos parasztok, favágók
ösi, minden kúlhatástól men-

tes dalait, bánatos nótáit
„adaptálták”.

A táncosport is kitett ma-
gáért. Egyenlőtlen, hálátlan
verseny volt ez a női és a
férfi táncosok között. Ne felej-
tsük el, a kelet-európai népek-
nél a férfítáncok a szebbek,
a változatosak. Férfiak a ka-
tonák, a hegyi pásztörök és
a marcona sziványok, akik
hosszú időn át magányosan,
asszony nélkül élnek és jobb
hiján a táncban, a virtusko-
dás egyik finom művészi for-
májában élik ki magukat. A
Miorita műsorának szerkesz-
tői, gondoskodnak arról, hogy
elénk kerüljön az egyes ro-
mán tájak jellegzetes női
táncja is. Szépek voltak a
csaknem gépszerű precizi-
tással végrehajtott páros
táncok is.

A zenész szólisták közül
kiemelkedik Damien Luca
bravuros „háji” (faun-síp)
száma és V. Popescu virtuoz
hegedűjátéka, az ismert és
ezerszer is megcsodált pacsir
ta-szólvál. A szőke-énekesek
általában közepesek, kivéve
Angela Moldovan népművész-
nő, akinek közvetlen és mes-
terkéltetlen előadásmódja meg
hódította a románul nem ér-
tő közönséget is. Román ven-
degeink nem feledkeztek meg
arról, hogy két-három héber
dal betanulásával kedvesked-
jenek az izraeli közönségnek,
amely a két évvel ezelőtti itt
járt Perenitához hasonlóan
szívbe zárt a Mioritát. (f.)

"TIME" és a Háláchá

Az amerikai Time magazin, világszerte sokmillió olvasó „bibliája”, rendszeres vallásügyi rovatot tart fenn, amely nagyszámú zsidó olvasóközönségére való tekintettel, gyakran foglalkozik zsidó vonatkozású problémákkal. Izraelben sokan azt állítják, hogy a lap beállítottsága Izrael-ellenes, ez azonban vitatható álláspont, s inkább csak a minden kritikára túlértékény izraeli magatartást tükrözi vissza. Vitathatatlan viszont, hogy a lap százszázalékosan amerikai szempontból szemléli és értékeli ki az eseményeket, amely szempont nem minden esetben azonos az izraelivel. Az is vitathatatlan, hogy ennek ellenére, Izraelben a Time magazinnak több példányszáma kel el, mint az összes arab államokban együttvéve és az izraeli lapok több cikkét vesznek át a Time-ból, mint bármely más külföldi folyóiratból. Nézzük meg, hogyan vélekedik a Time a „Háláchá”, a zsidó vallási életet szabályozó törvény esetleges reformjának problémájáról.

A hálaadó szukot-ünnepek a jeruzsálemi zsidók hagyományos „hákafot”-ekkel ünneplik az utcákon és a zsinagógákban. A szent törót karjukon tartó táncosok zóme férfi volt, de nézők zóme hitközségben megengedték, hogy a nők is csatlakozzanak a táncosokhoz és tartassák a tekeréseket — az ortodoxok legnagyobb elkese érdekében. A Háláchá szabályozásának értelmében, nőnek tilos megérintenie a Tórá. A Háláchá a törvények vasos gyűjteménye, amelyek szabályozzák a zsidó életet a magas erkölcsi normáktól le az apró dietáris előírásokig. A Háláchát, amely héberül egyaránt jelent a „törvényt” és az „utat”, sokan a judaizmus lényegének tekintik, amely az évszázadok során egybekötötte a diaszpóra zsidóságát az Ural közötti frigy megtartásában. Mégis, a Háláchá manapság a legtöbb ellentétet kiváltó tényező a judaizmusban és főként felelős a mély szakadásért, amely szétválasztja és gyakori perlekedésre készíti a zsidóságot vallásuk törvényeinek értelmezésében.

ORTODOX-KONZERVATÍV ÉS REFORM ÉRTELMEZÉS
A konzervatív United Synagogue Review legutóbbi számában, a buffalói Rabbi Isaac Klein fenntartja a Háláchá „központi irányadó szerepét a judaizmusban”, de úgy véli, hogy az eredeti elgondolás sohasem volt a zsidó törvények „befagyasztása” és ezeknek a törvényeknek „fejlődni kell, hogy lépést tarthassanak az új helyzetekkel”. Valójában, mint arra Klein rabbi rámutat, az évszázadok során a Háláchát jelentősen módosították olyan bölcsék, mint Maimonides és Jozsef Káro, a célből, hogy az írott Talmud alkalmazkodjék a mindennapi élet követelményeire. A judaizmus konzervatív ága a Háláchát isteni eredetűnek tekinti ugyan, de meggyőződése, hogy a szokások kevésbé szigorú interpretációjával kellene hozzáalkalmazni a mo-

SZINES KOCKÁK

VATIKAN
Az „Osservatore Romano”, a Vatikán hivatalos lapja felhívja a figyelmet arra, hogy az utóbbi időben ólesón lehet kapni római régiségkereskedésekben használt kezszereket és tempomi oltárterítőket, amelyek főbbnyire lopásból, templo- mi betörésekből származnak.

A lap figyelmezteti úgy a helyi lakosokat, mint a turistákat, hogy ne vásárolják ezeket a bűnös eredetű kezszereket és különösen magánkézből ne igyekezzenek ilyen „műemlékekre” szert tenni.

EGYESULT ALLAMOK

Constance Tongue cambridge-i varródn lakásában rövidzárlat következtében tűz ütött ki. A tűz terjedt és lángba borította a gázvezetéket, majd felolvasztotta a vízvezeték-csőveket, de az azokból kiáramló vízsugár még mielőtt a tűzoltók közbelephettek volna — automa- tikusan eloltotta a tüzet.

zása, például a nemkóser ételek fogyasztását is engedélyezné azon az alapon, hogy a zsidóság 60 százaléka különben sem tartja be a dietáris szabályokat.

„KINYUJTANI” A HALÁCHÁT

Amde, a modern élet követelményei olyanok, hogy még az ortodoxok is kénytelenek kinyújtóztatni kissé a Háláchát. Slovo Goren, az izraeli hadsereg ejtőernyős főbábjára elrendelte, hogy a nemzeti biztonság érdekében a katonáknak szabad szombaton dolgozniok és ünnepe- napokon szabad villanyt használni, mert az nem azonos azzal a tüsszel, amelynek meggyújtását szombaton tiltja Mózes Második Könyve. Anglia újonnan megválasztott ortodox főbábjára, Immanuel Jakobovits megtalálta a módját, hogy megkerülje a hagyományos ortodox ellenállást a születésszabályozással szemben és úgy döntött, hogy a bibliai előírás: „Szaporodjatok és sokasodjatok”, csak férfiaknak szól és ennél fogva a nők szabadon használhatják az óvszereket a születésszabályozására.

Az ortodox zsidók természetesen szigorú és hajlíthatatlan bajnokai a Háláchá szószertint értelmezésének. „Rá, és csakis rá alapítjuk életünket, gondolkodásmodunkat és cselekedeteinket” — mondja Rabbi Louis Rabinowitz, a jeruzsálemi Háláchá-tudós. „A Háláchá nélkül — mondotta Avrahám Káriv izraeli író a múlt héten rendezett jeruzsálemi Háláchá-szimpoziumon — nem tudnánk kifejezésre juttatni hitünket mindennapi életünkben”. Az ortodoxok a Háláchá mindennemű felhígítási kísérletét „Gallup-féle közvéleménykutatási hozzáállásnak” minősítik — és a törvénynek a gyakorlathoz való alkalma-

ják be azokat olyan szigorúan, mint az ortodoxok. A reformzsidók nem tartják tiszteletben a dietáris előírásokat és a szombatot általában olyanok tekintik, mint manapság a keresztények a vasárnapot. A kertvárosok divatbajjottéval s az otthon és a zsinagóga közötti nagy távolságok miatt, egyre több ortodox utazik autóján a zsinagógába szombatontként. A különbség az amerikai konzervatív és ortodox zsidók között manapság csupán egy utcatömbre szorítkozik, mondja egy rabbi: a konzervatívok egészen a zsinagógáig hajtanak, míg az ortodoxok egy utcatömbbel a zsinagóga előtt parkirozzák kocsijukat és az út hátralevő részét gyalogosan teszik meg.

Bár a törvények értelmezéséből fakadó nézeteltérések eddig meghusítottak minden kísérletet egy esetleges zsidó ökömunkus kongresszus egy behívására, a legtöbb zsidó tudós egyetért abban, meg kell találni a módját, hogy a Háláchá jelentősebb szerepet játsszon minden zsidó vallásos életében. „A zsidó”, mondja az izraeli Rabbi Jack J. Cohen, „nem a törvényért van, hanem a törvény van a zsidóért”. Mose Silberg bíró, az izraeli felsőbb bíróság tagja, úgy hiszi, megérett az idő egy új Háláchá-kodex kidolgozására, amely „világi jogi alkotmány lesz a zsidó vallási törvények elveinek alapján, de amelyről eltávolították az anarchikus rétegeket, amelyek az évezredek folyamán rárakódtak a zsidó törvényekre. A legfőbb feladat: elválasztani a bűzát a pelyvától és levágni a korhadt ágakat a fárl, amely még mindig virágzik és tele van étellel.”

Ketten beszélnek

— Baj van!
— Mi baj van, az Istenért?
— Azaz, hogy nincs baj.
— Most már igazán szeretném tudni, baj van, vagy nincs baj?
— Nincs is, meg van is.
— Szörnyű alak maga. Hogy lehet a kettő egyszerre?
— Megmondom. Valaki megszóított az utcán és alaposan lefordított.
— Ejnye.
— Várjon, mert magáról is szó lesz.
— Rólam, na fene!
— Az illető azt mondta, hogy mi ketten mindig borulátó dolgokról beszélünk, ebben az amúgy sem túlságosan rózsás világban. Azt mondta, jó, jó, maguk ketten beszélgetnek, de próbálják kikapcsolni a napi életünkben mutatkozó negatív dolgokat és beszéljenek úgy, mint két rendes, optimista állampolgárhoz illik.
— Miről?
— Hát, ezaz... En is azt kérdeztem, miről beszélünk optimista-módon? Ő vakargatta egy kicsit a fejét, aztán azt mondta, hogy bizony, nem tudja, de szerinte a dolgokat lehet úgy is beállítani, hogy mindenből a derűlátás és a jövőnkbe vetett hit csengjen ki. Mit szól maga ehhez?
— Kezdje.
— Mit?
— Csengjen az optimizmus, mint egy két éve kérvényezett telefon csengője.
— Na, ki kezdi? Vigyázzon, ez a beszélgetésünk egy ingovány és akármerre is lépünk, nyakig esünk a borulátásban.
— Beszéljünk a bécsi esküdtészek döntéséről a Novak-ügyben?
— Nem jó.
— Beszéljünk Willy Brandt rózsacsokráról, amit a kedves spandau rabnak küldött, kiszabadulása alkalmából?
— Nem jó. Ebből sem cseng ráknézve semmi jó ki.
— Beszéljünk a munkanélküliség...
— Megálljon, megálljon, hát ez már egyenesen provokáció!
— Hagyja befejezni a mondatot. A munkanélküliség várható csökkenéséről, a közeljövőben meginduló narancs- szüretekre való tekintettel.
— Hála Istennek, már úgy megijedtem, hogy valami mást akar mondani.
— Kormányunk nagyszerű gazdaságpolitikája bizonyos mértékben már érezteti hatását és...
— Nézze, azért fölözni nem kell, ezt még a szemrehányó barátom sem kérte.
— Ki ismeri ezeketán itt ki magát?
— Tudja, nekem ezekről a dolgokról mindig egy régi galúti eset jut eszembe.
— Ha nem borulátó dolog, mondja el.
— A legviharosabb zsidóüldözések idején, megfigyeltem egy ismerősömet, antiszemita hecc-sajtó csaknem minden termékét. Nézetem néhány napon keresztül, de aztán már nem bírtam tovább és felelősségre vontam: „Uram, meg van maga örülve, hogy pénzt ad ezekre a szennylapokra. Hogy bírja ezeket olvasni?” Tudja, mit válaszolt?
— Na, mit?
— Ezt a kis pénzt szívesen rááldozom naponta, hogy megtudjam, milyen jól megy a zsidóknak. És igazza volt, mert csak ezek írták, hogy a zsidók ennyi pénzt keresnek, milyen jól éneik, stb., stb.
— Mit kellene most olvasni, hogy tudjuk milyen jól megy nekünk?
— Sajnos, nem tudok arabul. (bérczi)

Cashmidor

DORINA'S NEWEST EXCLUSIVE SWEATER

smooth and soft
easy to care for

Dorina
KNITWEAR OF TIMELESS ELEGANCE

Cashmidor, a Dorina legújabb kötöttáruja.

Kellemes és puha, könnyen mosható és kezelhető.

Erzsébet királynő levelét megírta...

Unottan könyököl a kávéház márványasztalán és egy ásitást elnyomva, csak úgy félvállról — hogy ő is mondjon valamit — megjegyzi, hogy kapott egy nagyon barátságos hangú levelet az angol királynőtől. Őfelsége, a Brit Birodalom uralkodója, levelet írt Marcinak?
Figyelemre sem méltó tréfának vennék a kibőkött szavakat, ha nem tudnánk, — de tudjuk, hiszen az Uj Kelet megírta —, hogy Marci kapott már leveleket számottevő külföldi államfőktől, diplomataktól, köztük a „legmagasabb” államfőtől, De Gaulle is kitüntette levelel Marci. Ennek ellenére, a királynői levél hallatára egy kicsit meghökkentünk. Hogyan találta meg a kapcsolatot Őfelségéhez Marci, — a jeruzsálemi kávéházak jolly-jockerje? Ne essék tévedés, a mi Marcink minden egyebet csinál a kávéházban, de nem kártyázik. Kisegítő pincér, főruhatáros, közvetítő, közbenjáró és úgy mellékesen, hivatásos levélíró.
Marci méltóság teljes mozdulattal kinyitja táskáját, amelyből előkerül a királynői levél. Kíváncsisággal, izgalommal és — egy kis irigységgel dugjuk össze fejünket az elegáns levélpapír fölött. Nem is egy, hanem két levél kerül elő. Az első levélben az izraeli angol konzul kéri, hogy Sir S. Marci szíveskedjék befáradni a konzulátusra, hogy személyesen átvegye Őfelsége üdvözlését. Az S-betű, a Schwartz-család nevet tömöríti, de közismert, hogy őt csak Marcinak ismerik a diplomáciai világban.
Előkerül a másik levél is.
A „British Embassy” levélpapírján szembetűnik az Angol Birodalom címere. Két büszke, gögös oroszlan közrefogja az angol királyi koronát. Jobban megnézzük a címet, az egyik nem is oroszlan, hanem ló, de még rátartibb, mint az állatok királya. Pedig annak korona is van a fején. A levélből aztán kiténik, hogy valaki, talán a Belső Titkos Tanácsos, vagy a Királyi Főkincstárnok, esetleg a Birodalmi Helytartó, de minden bizonnyal egy igen fontos személyiség — Őfelsége, az angol királynő nevében — előzékeny, közvetlen formában, megköszöni Marcinak, amiért volt olyan figyelmes, hogy elismerését fejezte ki a britek királynőjének abból az alkalomból, hogy az angol labdarúgó válogatott megnyerte a világbajnokságot.
Marci most büszke, van is mire, hiszen nem minden jeruzsálemi kávéházi vendég levelez az angol királynővel. Es Marci büszke a titkára is. Egyszerű. Csak királyokkal levelez. Külföldiekkel. Soha nem ír, például izraeli közhivatalnoknak. Mert a kiskirályok nem válaszolnak... (Ron Gilad)

DEFINÍCIÓK

KARDALÓS: Aki még egyedül nem tud énekelni és a többiek segítenek neki.

SUGÓ: Az az ember, akinek a színháznál a legnagyobb hangja van.

SEGEDSZINESZ: Aki a legtrikábban szerez mesterlevélet.

HABORU: Amikor a polgári lakosság fegyvert ragad, hogy megvédi a katonaságot.

— Ezerszer megkértelek, hogy az irodában ne zavarj, a kezem tele van munkával.

TALÁLKOZÁS

Az amerikai turista Tel Avivban megkeresi a telefonkönyvben iskolatársa címét, taxiba vágja magát és beszenget. A feleség nyit ajtót, aki sajnálkozva közli, hogy férje csak egy hét múlva lesz otthon, mert e percben Tibériáson nyaral.

A turista egy hét múlva pontosan megjelenik, becsenget. Az asszony nyit ajtót. — Megjött a barátom? — Az asszony fátyolos tekintettel néz rá: — Maga nem hallott semmit? — Mit kellett volna hallanom? — A tragédiáról. — Milyen tragédiáról? — A férjem ma hazaérkezett és egy félórával később már halott volt.

A turista megdöbben és kéri az asszonyt, hadd tekintesse meg a halottat. Bemegy a szobába, felemeli a takarót és megilletődve nézi halott barátját:

— Pedig milyen jól néz ki — mondja.

— Az asszony hangja felesztant: — Még azt sem?! Két heti nyaralás után?!

A DISZKOTEKÉBEN

— Isteni táncos — mondja a fiú a lánynak.

A lány így felel: — Bár én is ugyanezt mondhatnám rólad.

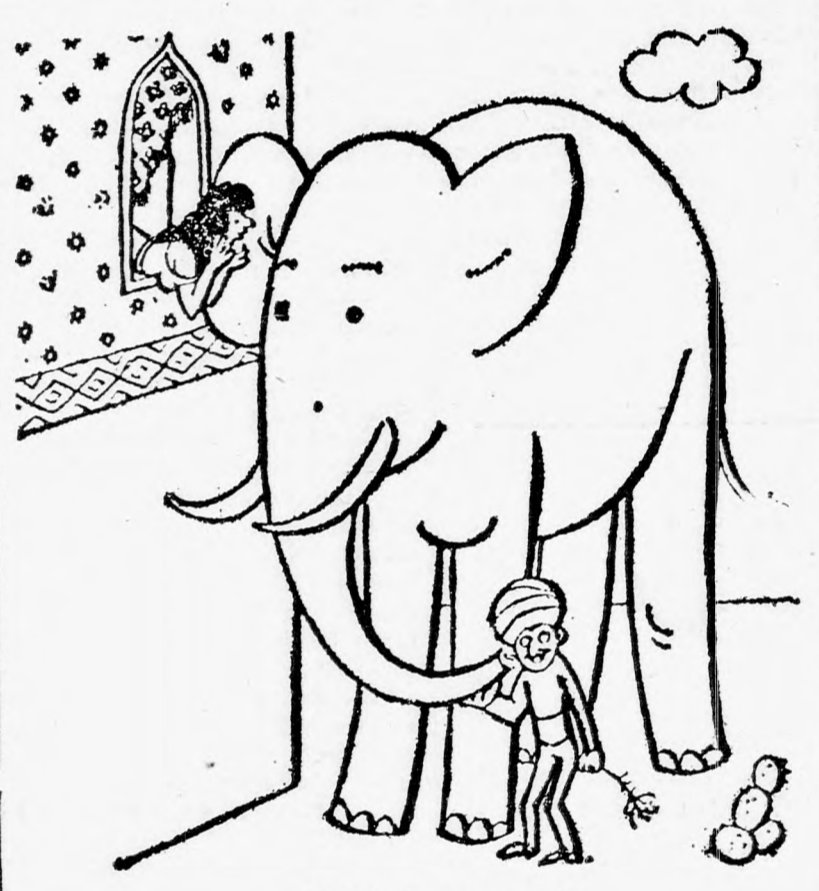
— Hazudj te is.

JÓ HIR

Jedten fut be a szobálmány az úrnőhöz:

— Az úr eszméletlenül fekszik a földön, a kezében egy papír, mellette pedig egy nagy doboz.

A hölgy felsikolt örömben: — Csak hogy kész van már a ruhám!

— Halló, te vagy az?

LÁNYKÉRÉS

A mosávon holdvilágos este beszélget fiú és lány.

Lány: Miért vagy olyan gonderhelt?

Fiú: Arra gondolok, hogy vajon az apám levágja-e a lucernát, amíg mi nászúton leszünk, abban az esetben, ha most arra a kérdésemre, hogy hozzám jössz-e, igennel felelsz.

VESZEKEDÉS

— Miért veszekedtek az öreg nagybátyáddal?

— Te tudod, hogy én jó szívvel vagyok iránta. Évek óta nálam lakik. Engem nem zavar, hogy a ruháimat hordja, hogy lefogalja mindig a telefont, hogy ha vendégeim vannak, akkor arról panaszkodik nekik, hogy álmos, szeretne lefeküdni. Mindent eltűrök neki. De amikor reggelizni akarok és azt látom, hogy az ő szájában van a fogorom, akkor csakugyan dühbe gurulok.

TALÁLÓS VERSENY A RÁDIÓBAN

— Hogyan hívták az édesanyját, mielőtt maga született?

— Mielőtt születtem, nem volt édesanyám.

— Családi állapota?

— Asszony.

— Gyerek?

— Nem. Felnőtt.

AGNOSZKALÁS

A kislány egy kiállításán van az apjával. Megállnak egy modern szobortorzó előtt. A gyermek nézi, nézi a szobrot és végül apjához fordul:

— Apuka, ez fiú, vagy lány?

— Az apa így felel: — Ezt magad is megállapíthatod.

A kislány a fejét rázza: — Nem lehet megállapítani. Nincs feje.

UTSZÉLI BÖLCSELKEDÉS

Egy forgalmi rendőr megállít egy túl gyorsan robogó autót a kirját-sauli temető közelében.

— Elnézést kérek, amiért egy kicsit gyorsabban hajtottam, de félttem, hogy lekések egy temetőt.

A rendőr így felel: — Ha így rohan, akkor idő előtt érkezik el a temetőhöz.

ADÁM ÉS EVA

— Tudod-e, hogy Ádám és Éva kommunisták voltak?

— Miért?

— Mert hiányosan öltöztek, táplálkozásuk alma és azt hitték, hogy a paradicsomban vannak.

HÁLA

A hetven éves tábornok a tisztí kaszinóban így szólókat a fiatal tisztnek:

— A feleségem ma reggel egészséges fiúgyermeknek adott életet... Köszönöm, uraim...

SZÓJÁTÉKOK

Jólmenő szórakozóhely = KÖZÖNSEGES
 Festőművész = KÉPMUTATÓ
 Kéményseprő = FEKETEMUNKÁS
 Beküldte: Bender Sándor
 Cholon

— Mondja asszonyom, ha történetesen nem volna itt ez az autobus, maga hogyan tudott volna megállni?

PSZICHIATERNÉL

— Doktor úr, maga meg tudja fejteni az álmokat?

— Meg.

— Én azt álmodtam tegnap, hogy egy gyönyörű szőke lánnyal találkoztam, aki halálosan szerelmes volt bém. Mit jelent ez?

— Ezt nem tudom, de ha visszatérne az álom, akkor kérdezze meg tőle, hogy nincs-e egy hozzá hasonló barátja.

KUTYAELET

— Öt évvel ezelőtt, amikor megnősültem, nem volt boldogabb ember énnálam. Amikor hazajöttem, a kutya a boldogságtól ugatni kezdett, a feleségem hozta a papucsomat. Ma, öt év után, a kutya hozzám hozza a papucsomat és a feleségem morog rám egy-folytában.

BIZALOM

A választók előtt, a népgyűlésen beszél a jelölt:

— Minden bizalmam a tömegekben van. En hiszek az emberekben...

Egy hang a tömegből: — Kár, hogy nem nyit ma-koleket.

PESTI VICC

A rend egyik öre megkérdezi a parancsnok elvtársát: — Tessék mondani, az Ave Maria és az Ave Caesar testvérek?

A parancsnok arca elborul, majd ezt kérdezi: — A maga körzetében laknak?

A rendőr felel: — Nem.

A parancsnok arca felderül: — No, akkor ne törődjön velük.

ART BUCHWALD:

Most pedig, vissza a háborúhoz

Washington — A rádió és televízió-riporterek legutóbbi chicagói értesültek, hogy hála a telekommunikációs műbolygóknak, rövidesen módunkban lesz egyenes adásból látni a vietnámi háborút. Kétségtelenül ez lesz a TV hírszolgálat eddigi legnagyobb teljesítménye. Nem lesz többé kénytelenek 24, só 8 óráig várni, amíg a filmre ideérkeznek, hanem közvetlenül ott lehetünk majd a helyszínen, az események központjában. Csak kényelmeink hátrádjunk majd a karosszékünkben, kikapcsolódunk és gyönyörködhetünk a háborúban, mint valami futballmeccsben.

„Jó estét, hölgyeim és uraim, a Consolidated Broadcasting Company büszkén mutatja be a vietnámi háború egy újabb napját, egyenes, színes adás-ban. Riportereink elhelyezkedtek az ország különböző stratégiai pontjain, hogy a helyszínről közvetíthessék a harcok lefolyását. Mielőtt azonban kimennék a harctérre, beszéljünk az új sör-máról...”

„Nos, visszatérünk Vietnámba, ime, előttünk Starkley Van Heusen, amint átgázol a Mekong delta rizsmezéjén. Starkley rajta a világ szeme.”

„Kösz, Jack. Itt vagyok a 234-es gyalogezreddel és néhány percen belül megtámadjuk azt a falut odaát. Allitól egy egész század

Vietkong rejtőzik benne és a fiúk alig várják már, hogy kitalarítsák.

Előre! Amint látják, lángszórókkal és géppuskákkal zárkoznak fel. Kérdezzük meg ezt a törzsörömetert, mi a véleménye a helyzetről. — Törzs, volna olyan szíves néhány szóval kommentálni? — „Hogy az az útszéli elsárgult, hervadt plékhristus...”

„Bocsánat népek, ime, egy péld a haditudósítás kockázatairól.”

„Sajnálom, Starkley, meg kell szakítanunk egy pillanatra, hirdetés következik. Hölgyeim és uraim, ha reggel kínos közérzettel ébrednek és...”

„Most pedig vissza az akcióhoz Vietnámba. Ebben a pillanatban értesülünk, hogy légitámadás van készülőben Ku-Mi-Thi felett és Art Callgon ott van a helyszínen.”

„Kösz, Jack. Itt ülök egy bombázógép farában és, amint látják, a kilátás gyönyörű idefenn. Izgalmas jelenetek lesznek szemtanúi, mert a történelemben most először láthatja az amerikai televízió nézőközönsége egy vietnámi falu tényleges bombázását egyenes közvetítéssel és technicolorban. Helyezék magukat kényelembe és figyeljék, amint rázúdítjuk a vasárut Ku-Mi-Thi-re.

hassák, hogyan fest a bombázás után. Hopp, most alábukunk — egy, kettő, három, négy bomba a célon. Figyeljék, hogyan mennek fel lángokban azok a kunyhók. Pílanat! Most visszajátsszuk a jelenetet. Van még időnk egy-egy géppuska tüzelésére, Jack?”

„Sorry Art, ma már nincs időnk a géppuskákra. Talán megpróbáljuk holnap. Idő közben, beszéljünk a betörés elleni biztosításról. Hölgyeim és uraim, soha senki nincs biztonságban...”

„Ezzel mai háborús helyszíni közvetítésünknek véget kellett volna érnie. De kivételesen szerencsénk van. Dangi emberünk, Jim Killion jelenti, hogy a Vietkong éppen mozsárágyú-támadást intéz a repülőter ellen, lássuk csak, hogy néz ez ki közelről?”

Köszönöm, Jack. Itt Jim Killion, és amint látjuk, erős támadás alatt vagyunk a Vietkong részéről.

„Jim, nem tudna valamivel magasabbról fényképezni? A nézők idehaza nem látják tisztán, hogy mi megy végbe odaát.”

„Miféle mozsárágyúval tűzelnek? Biztos vagyok benne, hogy az emberek kíváncsiak rá.”

„Fogalmam sincs róla.”

„Nos, miközben Jim tisztázni fogja ezt a problémát, beszéljünk egy más tisztasági problémáról, egy mosórról, amely patyolatfehérre mossa a ruhát...”

*

„Először csak simán átrepülünk a falu felett, hogy bemutassuk, hogyan néz ki bombázás előtt — majd adunk egy szánst, hogy lát-

(sz. i. fordítása)

Képeslap

Egy asszony, aki tavaly nyolcvan éves korában meghalt, orvosára, akinek ötven évén át páciense volt, végrendelileg egy nagy hajóböröndöt hagyományozott. Mikor az orvos felnyitotta a böröndöt, megtalálta benne ki nem váltott receptjeit, melyeket egy félvszázadon át betegének felirt.

(Reader's Digest)

Egy tanítónő kihallgatta kis tanítványait. Az egyik kislány a teremtés történetét mondta el. Így: — Az Isten először Adámot teremtette. Azután Ján megnevelte őt és azt mondta magában: „Ha másodsorban megpróbálkozom vele, biztosan jobban fog sikerülni!” azután megteremtette Évát.

(Reader's Digest)

South Eptonban (Anglia) egy bíró tíz fontsterling bírságot vetett ki egy fiatal emberre, mert autózés közben megcsókolta a mellette ülő barátját. Azután ugyancsak tíz fontsterlingre ítélte a leányt, bünye való csábítás és bűnresszesség címén.

(Daily Mirror, London)

A San Bernardino-i (USA) Kalifornia állam bíróság kilencven napi elzárásra ítélte James A. Beckley-t, aki egy lovaglóiskolából elhajított egy lovat.

Az ítélet kihirdetése után a bíró gratulált az elítéltek és többek között ezt mondta: — Magának nagy szerencséje van, mert ha ez a lopási eset ötven évvel előbb történik, sommásan halálra ítélté és a legközelebbi fás felakasztják.

(The New Yorker)

Az FBI detektívjei őrizetbe vették a 26 éves Leonard Fairorth-t, aki városi kollégáinak körében kijelentette, hogy feltétlenül megöli Lyndon Johnson elnököt, ha nem bombáztatja Kína és Észak-Vietnam fővárosait, legkésőbb ez év végéig.

A bíróság elrendelte Leonard Fairorth elmeállapotának megvizsgálását.

(Washington Post)

Az angliai Burton-on-the-Trent városában lévő Bas sörgyár minde munkásának joga van naponként, munka közben két korsó sört inni. Ez hozzátartozik fizetésükhöz. Legtöbb egy megnapon, három munkás egy harmadik korsó sört is megivott, amiért azonnal elbocsátották őket állásukból.

Erre a sörgyár munkásai sztrájkba léptek és követelték elbocsátott társaik felmondásának visszavonását, valamint azt, hogy megnapokon harmadik korsó sört is ihassanak.

A gyár kénytelen volt a munkások kívánságát teljesíteni.

(Daily Mirror, London)

Apró bölcsességek

Dolgozz és takarékoskodj, ahogy tudsz! Így aztán talán sikerülni fog neked egyszerűen kifizetni adótartozásaidat.

Módosított közmondás (felületlen írők figyelmébe): „Tiszteld anyanyelvedet, hogy hosszú irodalmi életed legyen a földön!”

A slágerek népszerűségének az a titka, hogy megfogalmazzák mindazokat a gicces banalitásokat, amelyeket érünk.

Ha folytat

„Elitélés

Gálili miniszter világ Tanácshoz való panaszkában — Kedden

„Nem lelkesedünk a hábszriai agresszió, előnyben hetteletlenül szükséges önvédelleges megbélyegzésének árát vállaljuk az UNO elítélését, tétlenség miatt kifejezett d ezt mondotta tegnap Jiszrát a kormány összes tájékoztató

A Máárách choloni gyűléseken tartott felszólalásában Gálili hangsúlyozta, hogy a Biztonsági Tanácshoz való panasz benyújtása „nem erők és önvédelmünk helyettesítését szolgálja”.

Gálili hangoztatta, hogy érdemes „illuziók nélkül” bevárni a BT tárgyalásainak kimenetelét.

A miniszter egyébként többszörösen kiemelte, hogy a Kneszet is egységesen megáéva tette az izraeli kormány álláspontját, miszerin a szriai kormányt terhelő felelősség az agresszív cselekedetekért.

New-York Reuter, UP (IFP). A Biztonsági Tanács kedden folytatja a tárgyalást az Izrael által Sziria ellen benyújtott panaszról. A csütörtök esti ülésen U Ta főtítár közölte, hogy tovább jelentést kért Odd Butábornoktól, az UNO-megyeleök közlekedési parancnokától.

A csütörtöki ülésen kialakult az általános képedig, hogy a Tanács tagjai közül 11 támogat Izrael panaszát.

A felszólalók között volt Michael Comay izraeli delegátus is, aki kijelentette, hogy a kormány hajlanemhivatalos tárgyalások kezdeni az izraeli-szriai feverszineti vegyesbizottsággal, hogy erőfeszítések történjenek a válság megoldására. Izrael megteszi ezt annak ellenére, hogy megzódése szerint a fegyverszneti bizottságnak nincs lehetőség a két ország közötti konfliktus megoldására, mpolitikai természetű, míg bizottság csak arra szoritizik, hogy az általa folytat vizsgálatok eredményeit közölje.

A Tanács a szauidai és egyiptomi delegátusokat meghallgatta, akik mint megfigyelők vesznek részt, hosszú beszédeikben szoritásokról biztosították Sáriát, George Toma szriai delegátus kijelentette, hogy U Tant főtítárnak az izraelensről betérjesztett jelen